

Inżynier Regulowany Dyrektywami

Porządek prawny, który zakłada Unia Europejska już teraz stanowi integralną część naszej rzeczywistości. Każdego roku traktaty wspólnotowe stają się źródłem tysięcy decyzji, które mają bezpośredni wpływ na życie obywateli państw członkowskich Unii, w tym również nasze. Dlatego tak istotna jest świadomość jakie zasady obowiązują i skąd czerpać informacje o nowych regulacjach.

Na str. 2-4 przedstawiamy materiał autorstwa prof. Zbigniewa Grabowskiego będący swoistym kompendium na temat źródeł informacji o przepisach unijnych określających zasady pracy inżyniera budownictwa po wejściu Polski do UE.

Uwarunkowania i zasady szacowania wartości zamówienia na roboty budowlane

Wraz ze zmianą struktury procesu inwestycyjno-budowlanego zmienia się rola i odpowiedzialność kosztorysanta. Rośnie i jedna i druga. Coraz częściej, traktowany dotąd z pewnym pobłażaniem kosztorysant, zapraszany jest przez inwestora do współpracy już jako cost manager, którego zakres działania jest już znacząco szerszy i kompleksowy. Ta sytuacja nie wzięła się znikąd – warunkują ją zarówno przepisy jak i samo życie – praktyka, która każe niezwykle uważnie przyglądać się kosztom danej inwestycji. O zasadach szacowania wartości zamówienia na roboty budowlane – piszemy na str. 17-21.

Komentarz do Rozporządzenia MI z 2 września 2004 roku

Dotychczasowy brak jednoznacznego określenia zakresu dokumentacji projektowej jaką musiał posiadać zamawiający aby zlecić roboty budowlane, rodził niejednokrotnie spory między uczestnikami procesu inwestycyjnego. Sytuację zmienił fakt wejścia w życie 1 października 2004 roku rozporządzenia ministra infrastruktury w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej. O nowych przepisach i zasadach ich stosowania pisze Andrzej Warwas – zastępca dyrektora departamentu budownictwa i architektury, str. 5-8.

VAT w budownictwie

Liczne wątpliwości i problemy Czytelników z interpretacją zapisów ustawy o podatku VAT skłoniły nas do publikacji odpowiedzi na pytania dotyczące różnych kwestii VAT-u w budownictwie. Odpowiadającymi są ministerstwo finansów, izba skarbową oraz urzędy skarbowe, str. 27-29.

Okładka: Przebudowa ciągów komunikacyjnych w otoczeniu hipermarketu Arkadia w Warszawie.
 fot. Marcin Czechowicz

SAMORZĄD ZAWODOWY

- 2 ► Inżynier regulowany Dyrektywami
- 4 ► Budować bezpiecznie
- 5 ► Komentarz do Rozporządzenia MI z 2 września 2004 r.

UBEZPIECZENIE OC

- 9 ► Ubezpieczenia budowlano-montażowe

INŻYNIER W UNII

- 11 ► Inżynier Kontraktu (3)
- 14 ► Pojęcia i skróty w języku angielskim
- 16 ► Szkolenie interaktywne

PRAWO

- 17 ► Uwarunkowania i zasady szacowania wartości zamówienia na roboty budowlane
- 22 ► Uwagi ogólne do projektu ustawy o zagospodarowaniu gmin z 27.09.2004 r.
- 23 ► Kalendarium
- 26 ► CPV – Wspólny Słownik Zamówień
- 27 ► VAT w budownictwie
- 29 ► Wprowadzanie do obrotu wyrobów budowlanych

RYNEK

- 30 ► Terminarz wydarzeń
- 30 ► Projekt Inżynierski Roku (IPB)
- 31 ► XV Konferencja Spalska
- 32 ► ITB - literatura fachowa
- 34 ► Technologie, materiały, produkty
- 37 ► Złote liczydło
- 38 ► Prasa branżowa

**Inżynier
budownictwa**

Wydawca: Wydawnictwo PIIB sp. z o.o.
 00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14a
 tel.: (0-22) 336 13 41, www.piib.org.pl
 e-mail: biuro@inzynier.waw.pl

Prezes Zarządu: Tadeusz Nawracaj
 Redaktor naczelna: Barbara Mikulicz-Traczyk
 Sekretarz redakcji: Aleksandra Lemańska
 Korekta: Małgorzata Kozłowska
 Druk: Drukarnia Prasowa S.A., al. J. Piłsudskiego 82
 92-202 Łódź, tel.: (0-42) 675-61-00
 Skład/Biuro Reklamy: Fabryka Promocji,
 tel.: (0-22) 448-57-56

Nakład: 92 400 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów i zmiany tytułów. Przedruki i wykorzystanie opublikowanych materiałów może odbywać się za zgodą redakcji. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczanych reklam.

Nieznajomość prawa szkodzi

Inżynier regulowany Dyrektywami

Prof. Zbigniew Grabowski

Po wejściu do Unii Europejskiej polskie firmy budowlane oraz polscy inżynierowie i technicy pracujący na rzecz budownictwa muszą mieć świadomość wielu zmian, jakie nastąpią w naszej polskiej „budowlanej rzeczywistości”. Z jednej strony bowiem powstaną możliwości swobodnego przepływu usług, wyrobów i ludzi do wszystkich państw członkowskich, z drugiej jednak, co nie wszystkim się podoba, zasada ta obowiązywać będzie również w naszym kraju.

Inżynier, kierownik zespołu, nadzorujący realizację zadania inwestycyjnego musi posiadać uprawnienia do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, prowadzić administrację kontraktów, a więc kontrolować stronę techniczną, uzgadniać roboty dodatkowe, materiały, koszty itp. Obok wiedzy technicznej powinien znać przynajmniej jeden język obcy.

Inżynierowie, którzy prowadzą nadzory (kierują) nad robotami branżowymi, również muszą mieć uprawnienia do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

W stosunku do inżynierów z innych państw Unii Europejskiej obowiązują te same wymagania, pogłębione o potrzebę znajomości języka polskiego.

Polski inżynier i technik, a także polska firma muszą być przygotowane na konkurencję i dlatego powinni podnieść na wyższy poziom swoją konkurencyjność, przedsiębiorczość, innowacyjność i aktywność. W zdecydowanie lepszej sytuacji będą ci, którzy wcześniej poznają reguły wspólnotowego i dostosowanego doń prawa polskiego, którzy będą lepiej przygotowani merytorycznie do wykonywania zawodu i będą lepiej zorganizowani.

Obowiązki inżyniera budownictwa pracującego w Polsce wynikają przede wszystkim z przepisów Prawa budowlanego, w szczególności zawartych w art. 20. Po 1 maja 2004 roku poszerzone one zostały o regulacje wynikające z prawa europejskiego. Jedną z fundamentalnych zasad tego prawa jest obowiązek państw członkowskich UE likwidowania barier występujących jeszcze dziś w zakresie handlu i realizowanie postanowienia o swobodnym

przepływie towarów, usług i pracowników. Zagadnienia te ujęte zostały w dyrektywach europejskich (aktach prawnych UE), zwanych od 1985 r. Dyrektywami nowego podejścia (jest ich aktualnie 24). Dyrektywy te zawierają podstawowe wymagania, jakie powinny być spełniane w państwach członkowskich.

W obszarze budownictwa obowiązuje wiele dyrektyw, wśród których można wymienić m.in.:

- ▶ Dyrektywę nr 89/106/EWG z 21 grudnia 1988 r. (tzw. Dyrektywa budownictwa – wyrobów budowlanych) uzupełnioną dyrektywą nowelizującą nr 93/86/EWG.
- ▶ Dyrektywę nr 93/37/EWG dotyczącą zamówień publicznych.
- ▶ Dyrektywę nr 89/391/EWG oraz nr 92/57/EWG dotyczącą bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowach.
- ▶ Dyrektywę nr 73/23/EWG dotyczącą urządzeń elektrycznych niskonapięciowych.
- ▶ Dyrektywę nr 95/16/WE dotyczącą urządzeń dźwigowych.
- ▶ Dyrektywę nr 90/396/EWG i 93/68/EWG dotyczącą urządzeń gazowych.
- ▶ Dyrektywę nr 64/429/EWG dotyczącą prowadzenia działalności gospodarczej i świadczenia usług.
- ▶ Dyrektywy nr 85/384/EWG, nr 89/48/EWG, nr 92/51/EWG, nr 2001/19/WE, nr 2002/006/(COD) dotyczące wzajemnego uznawania uprawnień zawodowych inżynierów i dokumentów potwierdzających ich kwalifikacje (dyplomy, świadectwa, praktyka).

2.1. Dyrektywa nr 89/106/EWG

Za najistotniejszą można uznać Dyrektywę nr 89/106/EWG regulującą zasady wprowadzania do obrotu i stosowania wyrobów budowlanych oraz ustalającą ogólne wymagania dla obiektów budowlanych. Syntetycznie można ująć, że ww. dyrektywa określa:

- ▶ wymagania dla obiektów budowlanych, wznoszonych na obszarze Unii Europejskiej (tzw. wymagania podstawowe),
- ▶ wymagania dla wyrobów budowlanych, wprowadzonych do obrotu i stosowania w państwach członkowskich UE (określają je

zharmonizowane normy europejskie i europejskie aprobaty techniczne),

▶ zasady i tryb potwierdzania zgodności wyrobów budowlanych z wymaganiami określonymi w zharmonizowanych normach europejskich i europejskich aprobatach technicznych (ocena zgodności),

▶ sposoby oznaczania wyrobów budowlanych spełniających wymagania dyrektywy (znakowanie CE) oraz zasady ich wprowadzania na wspólny rynek Unii Europejskiej.

W grupie wymagań podstawowych dla obiektów budowlanych jest zawarte:

- ▶ bezpieczeństwo konstrukcji
- ▶ bezpieczeństwo pożarowe
- ▶ higiena, zdrowie, środowisko
- ▶ bezpieczeństwo użytkowania
- ▶ ochrona przed hałasem
- ▶ oszczędność energii i izolacja cieplna
- ▶ ekonomia projektowania, realizacji i użytkowania.

Wymagania podstawowe stały się podstawą do powstania innych dokumentów normatywnych w postaci zharmonizowanych europejskich specyfikacji technicznych.

W szczególności dokumentami takimi są:

- ▶ normy projektowania i wykonania konstrukcji budowlanych (tzw. eurokody),
- ▶ normy na wyroby budowlane,
- ▶ normy dotyczące badań i klasyfikacji wyrobów budowlanych,
- ▶ Europejskie Aprobaty Techniczne.

Wymagania podstawowe dla obiektów budowlanych ujęte są w znowelizowanym Prawie budowlanym oraz przepisach wykonawczych wydanych przez ministrów właściwych dla poszczególnych zagadnień.

Również do zbioru Polskich Norm są wprowadzane normy europejskie zharmonizowane z omawianą dyrektywą. Niestety nie wszystkie normy europejskie są już przetłumaczone na język polski.

Weszła w życie ustawa o wyrobach budowlanych (obowiązująca od 1 maja 2004 r.) w pełni zgodna z dyrektywą budowlaną, uwzględniająca system europejski (oznaczenie wyrobów znakowaniem CE) oraz system krajowy.

2.2 Dyrektywa nr 92/57/EWG

Dyrektywa nr 92/57/EWG określa:

- ▶ podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo i ochronę zdrowia na budowie oraz ich zadania i obowiązki, w tym obowiązek

opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,

▶ listę robót budowlanych stwarzających szczególne zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia pracowników,

▶ ogólne i szczegółowe wymagania organizacyjne i techniczne w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowach.

Również postanowienia tej dyrektywy zostały już wdrożone w prawie polskim poprzez znowelizowane Prawo budowlane i rozporządzenia wykonawcze.

2.3. Dyrektywa nr 93/37/EWG

Jednym z istotniejszych zagadnień staje się problem stosowania w Polsce dyrektyw dotyczących zamówień publicznych na roboty budowlane – Dyrektywa nr 93/37/EWG oraz dyrektyw towarzyszących:

- ▶ na dostawy (93/36/EWG),
- ▶ na usługi (92/50/EWG),
- ▶ na roboty budowlane (93/50/EWG).

Serię tę uzupełnia Dyrektywa 93/36/EWG koordynująca procedury udzielania zamówień publicznych przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji oraz Dyrektywa 89/665/EWG dotycząca stosowania procedur odwoławczych.

Podstawowym celem dyrektyw w obszarze zamówień publicznych jest wzajemne szerokie udostępnianie krajowych rynków zamówień publicznych podmiotom państw członkowskich UE i osiągnięcie w ten sposób wielu korzyści wynikających z efektu skali rynku.

Podstawowymi, ogólnymi zasadami wspólnotowych procedur udzielania zamówień publicznych, w tym na roboty budowlane, są:

- ▶ zasada równego traktowania oferentów;
- ▶ zasada jawności i przejrzystości we wszystkich etapach procedur;
- ▶ zasada równej i lojalnej konkurencji przy ubieganiu się o zamówienie.

Nowo uchwalona ustawa o zamówieniach publicznych uwzględnia powyższe wymagania dyrektyw unijnych.

2.4. Dyrektywa nr 85/384/EWG i nr 2002/006/(COD)

Mówiąc o powyższych dyrektywach, nie można pominąć Dyrektywy nr 85/384/EWG o wzajemnym uznaniu przez państwa członkowskie kwalifikacji zawodowych w dziedzinie architektury oraz innych grup zawodowych.

▼
Wprowadzenie

do obrotu i

stosowanie wyrobów
budowlanych

bezpieczeństwo
i ochrona zdrowia
na budowie

zamówienia

publiczne na roboty
budowlane

▼
Wzajemne
uznawanie
kwalifikacji
zawodowych przez
państwa UE

Postanowienia tej dyrektywy zostały wdrożone do prawa polskiego ustawą z 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów.

W wyniku tej ustawy oraz przepisów wykonawczych dla niej, Polska Izba Inżynierów Budownictwa uzyskała uprawnienia do uznawania w grupie zawodów regulowanych kwalifikacji cudzoziemców do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Zasady wzajemnego uznawania uprawnień zawodowych inżynierów ujęte są w Dyrektywie nr 2002/0061 (COD) z 2001 r. opracowanej na podstawie decyzji Rady Europejskiej nt. „Nowe Europejskie Rynki Pracy, otwarte dla wszystkich z dostępem dla wszystkich”.

Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie kraje członkowskie mają do 2005 r. wprowadzić ujednolicony system uznawania kwalifikacji w określonych zawodach. Uprawnienia zawodowe są bezpośrednio związane z krajowymi przepisami i są gwarantowane przez właściwe organizacje zawodowe – w przypadku Polski dla inżynierów i techników budownictwa przez przynależność do izby samorządowej.

Prawo polskie od kilku lat przystosowywane jest do dyrektyw europejskich. Kolejny raz

zmienione zostało Prawo budowlane oraz wydano wiele zarządzeń wykonawczych. Uchwalono ustawę o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacjach do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U. z 2001 r. nr 87, poz. 954 z późn. zm.), która wdrożyła przepisy Dyrektywy nr 89/48/EWG i Dyrektywy 92/51/EWG oraz ustawę o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do podejmowania lub wykonywania niektórych działalności (Dz. U. z 2002 r. nr 71, poz. 655), która wdrożyła zapisy Dyrektywy 1999/42/WE uzupełniającej system ogólny.

Ten cel chcemy osiągnąć przez stworzenie możliwości odbycia wielu szkoleń w zakresie nowych norm, przepisów, technologii i materiałów oraz poprzez przekaz informacji bezpośrednio do każdego członka za pomocą własnego czasopisma.

▷ PROF. DR HAB INŻ. ZBIGNIEW GRABOWSKI

Opracowano na podstawie referatu „Sytuacja polskiego inżyniera budownictwa po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej” wygłoszonego przez Autora podczas X Konferencji Naukowo-Technicznej w Ciechocinku, październik 2004 r.

▼
Europejski
Tydzień
Bezpieczeństwa

Budować bezpiecznie

W ramach Europejskiego Tygodnia Bezpieczeństwa i kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy odbyło się pod koniec października, w Ministerstwie Infrastruktury, posiedzenie Rady Ochrony Pracy poświęcone poprawie warunków pracy w budownictwie.

W krajach Unii blisko 8 proc. zatrudnionych (około 13 milionów osób) pracuje w budownictwie, które wciąż pozostaje jedną z najbardziej „niebezpiecznych” gałęzi europejskiej gospodarki. Wypadki stanowią tu około 20 procent wszystkich wypadków w pracy, przy bardzo wysokim udziale wypadków ciężkich i śmiertelnych.

W Polsce liczba wypadków w budownictwie systematycznie maleje – w 2000 r. było ich 11.245, w 2003 – 7.304, w I półroczu br. – 2.705.

Wynika to głównie ze spadku zatrudnienia w branży budowlanej. Najistotniejsze zagrożenia w budownictwie stwarzają prace na wysokości, przy wykopach oraz przy mechanicznym i ręcznym przenoszeniu ładunków.

Z danych Komisji Europejskiej wynika, że 7 – 9 proc. pracy w UE jest wykonywane bez umowy o pracę, a problem ten szczególnie dotyka właśnie budownictwa. Prawie połowa wszystkich zatrudnionych w branży pracuje w firmach zatrudniających nie więcej niż 10 osób. Roczna wartość inwestycji w tym sektorze szacowana jest na 902 mld euro.

Na polskim rynku budowlanym dominują małe i średnie firmy. Blisko 30 procent z nich działa w szarej strefie, co ma istotny wpływ na stan bezpieczeństwa pracy.

(red.)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego – **komentarz**

Nowa ustawa - Prawo zamówień publicznych - wprowadziła w ramach regulacji mających usprawnić system zamówień publicznych delegację (w art. 31 ust. 4) dla ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej do określenia w drodze rozporządzenia, szczegółowego zakresu i formy: dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego.

W czasie funkcjonowania przepisów poprzedniej ustawy z 1994 r. o zamówieniach publicznych niejednokrotnie wskazywano na potrzebę uszczegółowienia przepisów dotyczących opisu przedmiotu zamówienia w odniesieniu do robót budowlanych oraz zamówienia składającego się z projektowania i wykonawstwa robót budowlanych. Rozwiązania dotyczące opisu robót budowlanych przyjęte w ustawie o zamówieniach publicznych nakładały na zamawiającego obowiązek posiadania dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, ale nie precyzowały szczegółowo formy i zakresu ww. opracowań, a także niestety nie obliżowały zamawiającego do ich przekazania oferentom w ramach opisu przedmiotu zamówienia.

Brak jednoznacznego określenia zakresu dokumentacji projektowej, jaką musiał posiadać zamawiający i przekazać oferentom, aby zlecić roboty budowlane, rodził niejednokrotnie spory prawne między uczestnikami procesu inwestycyjnego:

► między inwestorem – zamawiającym i wykonawcą robót, co do jednoznaczności opisu robót objętych zleceniem i ich wycełą ofertową,

► zamawiającym i projektantem, co do zakresu niezbędnych prac projektowych, które powinien projektant wykonać, aby umożliwić zamawiającemu przeprowadzenie przetargu na roboty budowlane.

Ponadto należy przypomnieć, iż w przypadku zamówienia obejmującego zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, ustawa o zamówieniach publicznych w ogóle nie precyzowała, jakie - dokumenty - informacje musi zamawiający przekazać oferentom, aby jednoznacznie, w duchu zasad uczciwej konkurencji, opisać roboty budowlane, dla których nie ma jeszcze żadnej dokumentacji projektowej.

W nowej ustawie - Prawo zamówień publicznych w istotny sposób zostały zmienione zasady dotyczące opisu zamówienia na roboty budowlane.

Przede wszystkim ustawa jednoznacznie wskazuje, że zamawiający jest zobowiązany opisać przedmiot zamówienia za pomocą:

► dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót w przypadku zamówienia na roboty budowlane,

► programu funkcjonalno-użytkowego w przypadku zamówienia na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych.

Tak ustalone zasady opisu przedmiotu zamówienia na roboty budowlane dotyczą wszystkich robót budowlanych, niezależ-

nie od ich złożoności, wartości i trybu udzielania zamówienia i oznaczają obowiązek przekazania wykonawcom dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót lub programu funkcjonalnego w ramach specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Zamawiający jest zatem zawsze zobligowany dysponować dokumentacją projektową i specyfikacjami technicznymi wykonania i odbioru robót lub programem funkcjonalno-użytkowym o ile przedmiotem zamówienia są roboty budowlane, przy czym zakres i forma tych opracowań może i powinien być zróżnicowany w zależności od złożoności i charakteru robót budowlanych oraz trybu udzielenia zamówienia.

Ponadto należy zwrócić uwagę, iż dokumentacja projektowa, o której mowa w ustawie, jest pojęciem wprowadzonym na potrzeby tej ustawy i nie wolno jej utożsamiać z projektem budowlanym, określonym w ustawie Prawo budowlane, z dokumentacją (projektem) techniczną w jej potocznym rozumieniu, jak również z pojęciami dokumentacja lub projekt użytymi w Kodeksie cywilnym (art. 647 i 648).

Dokumentacja projektowa, specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót, a także program funkcjonalny w rozumieniu ustawy są opracowaniami, które w całości są przekazywane przez zamawiającego wykonawcom ubiegającym się o zamówienie publiczne.

Zakres regulacji i termin obowiązywania

Przedmiotowe rozporządzenie określa szczegółowy zakres i formę:

► dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót będących opracowaniami, za pomocą których zamawiający opisuje przedmiot zamówienia na roboty budowlane,

► programu funkcjonalno-użytkowego, będącego opracowaniem za pomocą którego zamawiający opisuje przedmiot zamówienia na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych.

Rozporządzenie weszło w życie 1 października 2004 r., co oznacza, iż ww. opracowania opisujące przedmiot zamówienia na roboty budowlane, stanowiąc składową specyfikacji istotnych zamówienia przekazywanej wykonawcom po tej dacie muszą być zgodne z omawianym rozporządzeniem.

Dokumentacja projektowa

Rozporządzenie określa zakres i formę dokumentacji projek-

towej w zależności od stopnia skomplikowania robót oraz trybu udzielenia zamówienia publicznego, różnicując składowe dokumentacji dla sytuacji, gdy roboty budowlane objęte zamówieniem:

- 1) wymagają uzyskania pozwolenia na budowę,
- 2) nie wymagają pozwolenia na budowę,
- 3) są zlecane w trybie zamówienia z wolnej ręki lub w istotnych postanowieniach umowy przyjęto zasadę wynagrodzenia ryczałtowego.

W pierwszym przypadku dokumentacja projektowa obejmuje co najmniej:

- projekt budowlany w zakresie uwzględniającym specyfikę robót budowlanych,
- projekty wykonawcze,
- przedmiar robót,
- informację dotyczącą bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (bioz), gdy jest wymagana odrębnymi przepisami.

Z powyższego zestawienia wynika, że oprócz opracowań wymaganych i szczegółowo określonych ustawą Prawo budowlane, czyli projektu budowlanego i informacji dotyczącej bioz, dodatkowymi opracowaniami wymaganymi rozporządzeniem jest przedmiar robót i projekty wykonawcze.

W drugim przypadku, tj. robót niewymagających pozwolenia na budowę zakres dokumentacji jest mniejszy i obejmuje:

- plany, rysunki lub inne dokumenty umożliwiające jednoznaczne określenie rodzaju i zakresu robót budowlanych podstawowych oraz uwarunkowań i dokładnej lokalizacji ich wykonywania,
- przedmiar robót,
- projekty, pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane odrębnymi przepisami.

Tak więc w tym przypadku można wykorzystać istniejącą dokumentację obiektu i uzupełniająco wykonać różnego rodzaju opracowania (szkice, rysunki, protokoły, opisy) spełniające wyżej opisane warunki, na podstawie których jest możliwe opracowanie wymaganego przedmiaru.

W trzecim przypadku ze względu na szczególne uwarunkowania i okoliczności związane z udzieleniem zamówienia w trybie z wolnej ręki (bezpośrednie negocjacje z jednym wykonawcą) lub stosowaniem wynagrodzenia ryczałtowego (brak możliwości zmiany wynagrodzenia w przypadku nieprawidłowości w przedmiarze) wcześniej opisane zakresy dokumentacji projektowej mogą być skorygowane i nie muszą obejmować przedmiaru robót.

Należy bowiem pamiętać, iż zgodnie z Kodeksem cywilnym wynagrodzenie określone na podstawie zestawienia planowanych prac (w robotach budowlanych - przedmiar robót) opracowanego przez zamawiającego jest wynagrodzeniem kosztorysowym, którego zmiany wysokości ma prawo żądać wykonawca robót w przypadku niezgodności rzeczywistego zakresu i ilości robót a ilościami określonymi w zestawieniu - przedmiarze.

Warto zwrócić uwagę, że:

- zgodnie z par. 4 ust. 1 projekt budowlany nie musi w całości wchodzić w skład dokumentacji; ze względu na specyfikę robót budowlanych, np. budowa dróg lub innych obiektów linio-

wych, do dokumentacji mogą być włączone wybrane części projektu budowlanego,

► zgodnie z par. 5 ust. 1 i 2 projekty wykonawcze, zostały zdefiniowane jako rysunki (z opisami) uzupełniające i uszczegóławiające projekt budowlany, w zakresie potrzebnym do sporządzenia przedmiaru, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania oferty i wykonania robót; konieczność opracowania projektów wykonawczych dotyczy tego zakresu, którego odzwierciedlenie na rysunkach projektu budowlanego nie jest wystarczające dla ww. potrzeb,

► projekty wykonawcze zgodnie z par. 5 ust. 3 powinny być opracowane w podziale na grupy robót wynikające ze Wspólnego Słownika Zamówień (WSZ).

Projekty wykonawcze w odniesieniu do zadania polegającego na wykonaniu obiektu budowlanego w rozumieniu ustawy Prawo budowlane powinny obejmować projekty dotyczące:

- przygotowania terenu pod budowę (grupa 451 WSZ),
- robót budowlanych w zakresie wznoszenia kompletnych obiektów (grupa 452 WSZ) łącznie z robotami wykończeniowymi (grupa 454 WSZ),
- robót w zakresie instalacji budowlanych (grupa 453 WSZ),
- robót związanych z zagospodarowaniem terenu.

Ww. projekty mogą składać się z wydzielonych części składowych dotyczących, np. w grupie robót instalacyjnych poszczególnych rodzajów instalacji.

Oczywiście określony wyżej zakres będzie odpowiednio węższy w przypadku, gdy zadanie dotyczy np. przebudowy lub remontu.

W rozporządzeniu ze względu na znaczenie przedmiaru robót jako składowej dokumentacji projektowej szczegółowo określono:

- istotę opracowania (par. 6 ust. 1),
- części składowe (par. 6 ust. 2),
- zawartość karty tytułowej (par. 7),
- systematykę podziału (par. 8),
- zakres danych i informacji podawanych dla pozycji przedmiaru (par. 10 ust. 1).

Istotnymi zmianami w stosunku do dotychczasowych regulacji i praktyk dotyczących sporządzania przedmiarów są przede wszystkim:

- obowiązek nawiązania, zarówno w karcie tytułowej przedmiaru jak i spisie działów przedmiaru dla obiektu, do podziału na grupy robót zgodnie ze Wspólnym Słownikiem Zamówień,
- ustalenia dotyczące nieuwzględniania w przedmiarze robót tymczasowych,
- wskazanie możliwości tworzenia własnej, indywidualnej systematyki robót,
- obowiązek wskazania w każdej pozycji przedmiaru numeru specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót, zawierającej wymagania obowiązujące dla robót objętych daną pozycją przedmiarową.

W przedmiarze robót, o którym mowa w rozporządzeniu, nie mogą być oczywiście podawane - wskazywane żadne podstawy wyceny, narzucone wykonawcom do stosowania przy kalkulacji ceny oferty (kosztorysu ofertowego).

Należy zwrócić uwagę, że:

► o ostatecznym kształcie i zawartości dokumentacji projektowej powinien zdecydować zamawiający, ewentualnie w razie potrzeby w uzgodnieniu z projektantem,

► tylko część opracowań wchodzących w zakres dokumentacji projektowej musi być opracowana przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane.

Ponadto zdefiniowane jest w rozporządzeniu pojęcie robót tymczasowych i wprowadzona ogólna zasada, zgodnie z którą w przedmiarze robót nie uwzględnia się tych robót jako odrębnych pozycji przedmiarowych. Roboty tego typu (np. dotyczące rusztowań, odwodnień, szalunków) powinny być uwzględnione w robotach podstawowych.

Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót

Specyfikacje techniczne są drugim wymaganym opracowaniem opisującym przedmiot zamówienia na roboty budowlane.

Zgodnie z rozporządzeniem są one opracowaniami zawierającymi zbiory wymagań, które są niezbędne do określenia standardu i jakości wykonania robót, w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, właściwości wyrobów budowlanych oraz oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót.

Ponieważ specyfikacje techniczne, jak już wcześniej wspomniano, zamawiający jest zobowiązany opracować i przekazać wykonawcom ubiegającym się o zamówienie zawsze, gdy przedmiotem zamówienia są roboty budowlane, bez względu na ich złożoność i zakres, zgodnie z par. 13 ust. 1 specyfikacje mogą składać się ze specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót podstawowych, rodzajów robót według przyjętej systematyki lub grup robót.

Rozporządzenie pozostawia dużą swobodę i dowolność w zakresie wyboru stopnia szczegółowości opracowania specyfikacji, dzięki czemu mogą być opracowywane dla:

► robót podstawowych, odpowiadających pozycjom przedmiaru,

► rodzajów robót, odpowiadających np. klasom lub kategoriom WSZ, rozdziałom, podrozdziałom przedmiaru,

► grup robót (zgodnie z WSZ) - odpowiadających częściom przedmiaru.

Zgodnie z par. 13 ust. 2 ustalono jedynie zasadę, iż w przypadku zamówienia, którego przedmiotem jest budowa w rozumieniu Prawa budowlanego specyfikacje techniczne muszą być opracowane co najmniej dla wyszczególnionych robót odpowiadających grupom robót wg Wspólnego Słownika Zamówień.

Powyższe oznacza, że w przypadku gdy przedmiotem zamówienia jest wykonanie obiektu budowlanego zamawiający jest zobowiązany do opracowania minimum 4 specyfikacji dotyczących grup 451, 452, 453 i 454 Wspólnego Słownika.

W rozporządzeniu dopuszczona została możliwość ujmowania wspólnych wymagań w dodatkowej, tzw. ogólnej specyfikacji technicznej.

W rozporządzeniu ustalono jednolity, usystematyzowany układ specyfikacji, obowiązujący niezależnie od tego, czy specyfikacja dotyczy grupy robót czy roboty podstawowej.

Określona w par. 14 ust. 1 zawartość specyfikacji ujęta w 10

punktach odpowiada wypracowanej w ostatnich latach praktyce, jest zgodna z układem specyfikacji stosowanym w drogownictwie i obejmuje:

- 1) część ogólną,
- 2) wymagania dotyczące wyrobów budowlanych,
- 3) wymagania dotyczące sprzętu i maszyn,
- 4) wymagania dotyczące środków transportu,
- 5) wymagania dotyczące wykonania robót budowlanych,
- 6) opis działań związanych z kontrolą, badaniami oraz odbiorem wyrobów i robót budowlanych,
- 7) wymagania dotyczące przedmiaru i obmiaru robót,
- 8) opis sposobu odbioru robót budowlanych,
- 9) opis sposobu rozliczenia robót tymczasowych i prac towarzyszących,
- 10) dokumenty odniesienia.

Część ogólna powinna oprócz formalnych informacji dotyczących przedmiotu specyfikacji i jej zakresu z wykorzystaniem nazw i kodów WSZ, zawierać przede wszystkim informacje dotyczące terenu budowy obejmujące dane odnoszące się do:

- organizacji robót budowlanych,
- zabezpieczenia interesów osób trzecich,
- ochrony środowiska,
- warunków bezpieczeństwa pracy,
- zaplecza dla potrzeb wykonawcy,
- warunków dotyczących organizacji ruchu,
- ogrodzenia,
- zabezpieczenia chodników i jezdnii.

Z powyższego zestawienia wynika, że:

► tylko część punktów może i powinna być opracowana w wyniku zlecenia na zewnątrz, np. przez biuro projektowe, równoległe do prac nad dokumentacją projektową,

► ze względu na zakres danych koniecznych w specyfikacji i przedmiarze specyfikacje powinny być opracowane przed wykonaniem przedmiaru robót,

► duża część specyfikacji technicznych odpowiada, a nawet pokrywa się z ostatnio opracowanymi i wydawanymi przez Instytut Techniki Budowlanej oraz COBR Instal Warunkami Technicznymi Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych,

► część zakresu specyfikacji dotyczy ustaleń i wymagań odpowiadających dotychczas istotnym postanowieniom umowy o roboty budowlane,

► w opracowanie specyfikacji powinien na bieżąco być zaangażowany zamawiający, przekazując piszącemu specyfikacje ustalenia i wymagania będące w jego właściwości oraz uzgadniając proponowane rozwiązania.

Rozporządzenie ani żaden inny akt prawny nie stawia wymagań w stosunku do osób, które mogą lub powinny być autorami specyfikacji technicznych. Oczywiście najczęściej, co wydaje się racjonalnym rozwiązaniem, opracowanie specyfikacji jest i będzie zlecane autorom dokumentacji projektowej, z odpowiednim uwzględnieniem wyżej zawartych uwag.

W przypadku gdy przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót nieskomplikowanych pod względem technicznym i niewymagających pozwolenia na budowę, specyfikacje techniczne mogą być oczywiście w całości opracowane przez samego zamawiającego.

Program funkcjonalno- użytkowy

Program funkcjonalno-użytkowy jest opracowaniem opisującym zamówienie, którego przedmiotem jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych i służy do ustalenia planowanych kosztów prac projektowych i robót budowlanych, przygotowania oferty szczególnie w zakresie obliczenia ceny oferty oraz wykonania prac projektowych.

Program funkcjonalno-użytkowy zgodnie z ustawą i przepisami rozporządzenia jest opisem określającym wymagania i oczekiwania zamawiającego dotyczące zadania budowlanego, zawierającym przeznaczenie wykonanych robót, oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

W rozporządzeniu ustalono zakres programu, ujmując jego zawartość w trzech częściach obejmujących: stronę tytułową, część opisową i część informacyjną.

Zgodnie z par. 17 strona tytułowa między innymi musi zawierać nazwę przedmiotu zamówienia (obiektu, budowy, robót budowlanych) nadaną przez zamawiającego oraz nazwy i kody zgodne ze Wspólnym Słownikiem Zamówień odpowiednie dla zakresu robót.

W przypadku zamówienia obejmującego swym zakresem wykonanie obiektu budowlanego, nazwy i kody powinny odpowiadać grupom robót wg WSZ, a gdy zamówienie obejmuje wąski zakres robót specjalistycznych, np. wymianę instalacji, nazwy i kody powinny być na poziomie kategorii.

Najważniejszą częścią programu funkcjonalno – użytkowego jest część opisowa obejmująca:

- opis ogólny przedmiotu zamówienia,
- budowy lub innych robót budowlanych,
- opis wymagań zamawiającego w stosunku do wyżej określonego przedmiotu zamówienia.

Należy zwrócić uwagę, że określony w par. 18 ust. 2 zakres opisu ogólnego przedmiotu zamówienia ze względu na swój ramowy charakter obejmuje wszystkie istotne elementy pogrupowane w czterech punktach, właściwe dla największych zamierzeń budowlanych.

Wystąpienie poszczególnych punktów opisu i ich zawartość może i powinna być zróżnicowana w zależności od rodzaju, zakresu i specyfiki robót budowlanych.

W odniesieniu do treści szczegółowych właściwości funkcjonalno-użytkowych (pkt 4) rzeczą oczywistą jest np., że dla robót polegających na wymianie stolarki okiennej nie będą miały zastosowania wymagania dotyczące określenia wskaźników powierzchniowo-kubaturowych.

Przy opisie wymagań, o których mowa w par. 18 ust. 3 i 4, należy uwzględnić zakres (10 punktowy) wymagań i danych ustalony dla specyfikacji technicznych. Szczegółowość opisów powinna odpowiadać poziomowi możliwych na przedprojektowym etapie ustaleń dotyczących wymienionych w ust. 3 pkt 1-6 rodzajów robót i elementów obiektu.

Ostatnia część programu funkcjonalno-użytkowego - część informacyjna zawiera głównie zbiór różnego rodzaju dokumentów, opracowań i informacji, którymi zamawiający musi dysponować ze względu na inne obowiązujące przepisy.

Z powyższego opisu wynika, iż nie są w programie funkcjo-

nalno-użytkowym zawarte żadne informacje odnoszące się do zakresu i wymagań dotyczących wykonania opracowań projektowych. Dla pełnego opisu przedmiotu zamówienia na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych konieczne jest zatem dołączenie do programu funkcjonalno-użytkowego części opisującej zakres prac projektowych, do wykonania w ramach zamówienia.

Warto również pamiętać, że:

► program funkcjonalno-użytkowy, określony omawianym rozporządzeniem, zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy może stanowić podstawę określenia planowanych kosztów robót budowlanych przy szacowaniu wartości zamówienia na wykonanie robót budowlanych,

► osoby opracowujące programy funkcjonalno-użytkowe, których dane należy podać na stronie tytułowej, zgodnie z par. 17 pkt 5 rozporządzenia nie muszą posiadać odpowiednich uprawnień budowlanych ani innych szczególnych kwalifikacji.

Na zakończenie należy stwierdzić, iż przedmiotowe rozporządzenie stanowić powinno istotne dopełnienie przepisów regulujących zasady przygotowania zamówienia, którego przedmiotem jest wykonanie robót budowlanych, również w przypadku ich zlecenia łącznie z projektowaniem.

Ustala ono określoną systematykę i jednoznacznie definiuje podstawowe rodzaje opracowań opisujących przedmiot zamówienia, przy czym określając ich zakres dopuszcza pewną swobodę w związku ze specyfiką i różnorodnością rodzajów robót budowlanych objętych zamówieniem (od budowy kompletnego nowego obiektu budowlanego realizowanego w systemie tzw. generalnego wykonawcy, do jednorodnych robót branżowych wykonywanych przez jednego wyspecjalizowanego wykonawcę).

O ostatecznym kształcie i zawartości dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznej oraz programu funkcjonalno-użytkowego będzie zatem decydował każdorazowo zamawiający z ew. udziałem podmiotów zewnętrznych, którym powierzy (zleci) sporządzenie ww. opracowań.

Bardzo przydatnym dla wdrożenia i upowszechnienia rozwiązań wynikających z regulacji przedmiotowego rozporządzenia powinny być przygotowywane z inicjatywy Ministerstwa Infrastruktury przykładowe opracowania programów funkcjonalno-użytkowych dla wybranych obiektów budowlanych i rodzajów robót oraz propozycje układu klasyfikacyjnego dla potrzeb systematyki specyfikacji technicznych.

► **ANDRZEJ WARWAS**
Zastępca Dyrektora
Departamentu Architektury i Budownictwa

Ubezpieczenia budowlano-montażowe

W jednym z poprzednich numerów „Inżyniera” poruszyliśmy kwestię ubezpieczenia kontraktów w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wykonawcy, projektanta, inspektora nadzoru. Niniejszą publikację chcielibyśmy poświęcić problematyce ubezpieczeń budowlano-montażowych, będących kompleksowymi ubezpieczeniami inwestycji w toku realizacji.

Posiadają one inny charakter i zakres niż samo ubezpieczenie OC (ubezpieczenie OC może być jedną z części składowych polisy budowlano-montażowej, o czym mowa niżej). Różnią się również od zwykłej polisy ogniowej, która co do zasady wyłącza odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody w obiektach znajdujących się w trakcie budowy lub remontu. Z uwagi na specjalistyczny charakter ubezpieczeń budowlano-montażowych określa się je mianem ubezpieczeń technicznych lub inżynierskich. Do tej grupy zalicza się również ubezpieczenia o pokrewnym charakterze, takie jak ubezpieczenia maszynowe, ubezpieczenia sprzętu elektronicznego, ubezpieczenia utraty przychodu wynikającego ze szkody budowlano-montażowej. Wszystkie te ubezpieczenia są - rzecz jasna - ubezpieczeniami dobrowolnymi, zawieralnymi na wniosek zainteresowanej strony. W przypadku większych kontraktów objęcie ich ubezpieczeniem budowlanym jest jednak powszechną praktyką.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

Przedmiotem ubezpieczenia budowlano-montażowego jest obiekt w trakcie budowy lub montażu wraz ze wszelkim mieniem znajdującym się na placu budowy. Obejmuje ono zatem roboty kontraktowe, sprzęt i wyposażenie budowlane (betonownie, rusztowania, doprowadzenia energii elektrycznej i wody), zaplecze budowy (pomieszczenia socjalne dla pracowników, baraki magazynowe), maszyny budowlane (żurawie, spycharki, koparki, zgarniarki, walce, zagęszczarki, wózki widłowe, kafary i inne), materiały i na-

rzędzia budowlane, uprzątnięcie pozostałości po szkodzi. Polisa taka obejmować może także odpowiedzialność cywilną w związku z prowadzeniem prac budowlano-montażowych z tytułu szkód wyrządzonych na placu budowy lub w jego sąsiedztwie.

Ubezpieczenie obejmuje wszelkie szkody i straty materialne polegające na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu mienia wyraźnie niewyłączonego w ogólnych warunkach ubezpieczenia bądź polisie. Jest to zatem ubezpieczenie od wszystkich ryzyk, w odróżnieniu od tradycyjnych polis ogólnych, które wyliczają ubezpieczone zdarzenia. Podstawowe ryzyka, od jakich chroni taka polisa, to w szczególności: pożar, uderzenie pioruna, eksplozja, upadek statku powietrznego, katastrofa budowlana, powódź, huragan, grad, osunięcie się ziemi, deszcz nawalny, trzęsienie ziemi i inne. W części dotyczącej ubezpieczenia OC polisa pokrywa odpowiedzialność cywilną ubezpieczającego za szkody osobowe i rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w związku z prowadzeniem prac budowlano-montażowych, oczywiście również z zastrzeżeniem przewidzianych umową wyłączeń.

Sumy ubezpieczenia

Podstawą do ustalenia sumy ubezpieczenia wyznaczającej limit odpowiedzialności ubezpieczyciela jest pełna wartość prac kontraktowych, niezależnie od stopnia zaawansowania prac budowlanych i wartości materiałów składowanych na placu budowy. Co ważne, nie jest zatem tak, że w przypadku zawarcia ubezpieczenia w trakcie

trwania robót (co w zasadzie jest możliwe pod warunkiem braku wystąpienia szkód do momentu zawarcia umowy), składka będzie niższa z powodu krótszego okresu ubezpieczenia. Wciąż podstawą jej wyliczenia będzie końcowa wartość robót, a nie np. czas pozostały do zakończenia budowy. Odrębną sumę przewidzieć należy dla uprzątnięcia rumowiska oraz dla maszyn budowlanych wykorzystywanych na budowie. W części dotyczącej OC suma gwarancyjna powinna odpowiadać wysokości możliwych roszczeń z tytułu potencjalnych szkód (na mieniu lub osobie), jakie mogą powstać w związku z realizacją prac. W praktyce zakłady ubezpieczeń starają się limitować wysokość sumy gwarancyjnej w OC w stosunku do wartości kontraktu (np. 20 proc. lub 50 proc.). Może to nastręczyć trudności w momencie, gdy inwestor wymagać będzie zawarcia ubezpieczenia OC na sumę równą lub nawet przewyższającą wartość kontraktu.

Na marginesie wspomnieć można, że alternatywą dla ubezpieczenia maszyn w ramach omawianej polisy budowlanej jest zawarcie zupełnie oddzielnego ich ubezpieczenia polisą roczną. Jest to celowe, szczególnie w sytuacjach wykorzystywania maszyn na kilku budowach w podobnym okresie. Podobnie, zamiast włączenia do polisy budowlanej ubezpieczenia OC wykonawcy i podwykonawcy mogą oczywiście zawrzeć własne odrębne polisy OC, jednakże w określonych przypadkach może to powodować wątpliwości na etapie likwidacji szkody, kiedy będzie trzeba ustalać, który podmiot ponosi odpowiedzialność za szkodę.

Kto zawiera ubezpieczenie

Ubezpieczenie budowy może zawrzeć dowolna strona inwestycji. Zależy to oczywiście od treści zawartych porozumień i przyjętego podziału kosztów. W praktyce najczęściej polisę wszystkich ryzyk budowy zawiera generalny wykonawca. Takie rozwiązanie wydaje się racjonalne i korzystne dla wszystkich zainteresowanych. Inwestor nie musi zajmować się ubezpieczeniem i może skupić się np. na kwestiach dotyczących finansowania inwestycji. Partnerem zakładu ubezpieczeń w negocjacjach treści umowy ubezpieczenia jest firma budowlana, która z reguły na co dzień korzysta z takich ubezpieczeń i ma doświadczenie w ich zawieraniu. Sam wykonawca zaś może odpowiednio sformułować zakres podmiotowy ubezpieczenia, włączając do polisy wszystkich podwykonawców, z których usług ma zamiar skorzystać przy realizacji robót. Tu jednak pojawia się dla wykonawcy pewna pokusa. Mianowicie, chcąc ograniczyć swoje koszty, może być on skłonny zawrzeć ubezpieczenie z minimalnym zakresem pokrycia, przykładowo bez ubezpieczenia OC (lub z OC na niską sumę) albo bez włączenia dodatkowych klauzul, wprowadzić wysokie franszyzy lub dokonać wyboru niesolidnego, lecz najtańszego ubezpieczyciela. Nie jest to korzystne z punktu widzenia inwestora. W przypadku szkody narazi go na konieczność dochodzenia odszkodowań poza zawartą polisą, w ramach rozliczeń między stronami kontraktu, co może wiązać się z wieloma trudnościami. Z tych oraz innych względów zdarza się, że ubezpieczenia budowy zawiera sam inwestor. Bez względu na podmiot dokonujący ubezpieczenia ważne jest, by polisa obejmowała całość wykonywanych prac i wszystkie podmioty, które je realizują.

Wyłączenia

Warunki ubezpieczenia przewidują określone, ściśle wyliczone w umowie, wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. Są to przykładowo szkody:

- ▶ spowodowane z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa ubezpieczonego;
- ▶ o wartości nieprzekraczającej wysokości przewidzianych w umowie franszyz;
- ▶ straty pośrednie, kary umowne, grzywny sądowe, administracyjne;
- ▶ wynikające z opóźnienia inwestycji;
- ▶ spowodowane błędami projektowymi;
- ▶ wynikłe z normalnego zużycia lub wskutek

oddziaływania normalnych warunków atmosferycznych;

- ▶ o charakterze eksploatacyjnym wynikłe z awarii elektrycznej lub mechanicznej;
- ▶ rzeczowe w mieniu innych wykonawców lub podwykonawców lub osobowe dotyczące pracowników zatrudnionych przez tę podmioty;
- ▶ stwierdzone dopiero w toku inwentaryzacji.

Dodatkowe klauzule umowne

Zakres ubezpieczenia można modyfikować w oparciu o dodatkowe klauzule umowne. Służą one zazwyczaj rozszerzeniu ochrony ubezpieczeniowej i wiążą się z koniecznością zapłaty dodatkowej składki. Niektóre klauzule jednak wprowadzają ograniczenia zakresu pokrycia (wyłączając określone ryzyka np. powódź, trzęsienie ziemi), co umożliwia obniżenie kosztu ubezpieczenia.

O właściwej konstrukcji ubezpieczenia i jego skuteczności decyduje właśnie odpowiedni dobór klauzul dodatkowych. Dzięki nim rozwiązać można wiele problemów dotyczących między innymi: odpowiedzialności cywilnej między podmiotami biorącymi udział w realizacji inwestycji, przekroczenia harmonogramu prac budowlanych, odpowiedzialności w okresie gwarancji lub konserwacji, szkód w mieniu otaczającym, szkód w instalacjach podziemnych, szkód materiałowych lub spowodowanych błędami projektowymi, dodatkowych kosztów związanych z usunięciem rumowiska i innych związanych z powstałą szkodą (koszty pracy w godzinach nadliczbowych, fracht ekspresowy, fracht lotniczy, koszty ekspertów, koszty odtworzenia dokumentacji).

Zawarcie i koszt ubezpieczenia

Do zawarcia ubezpieczenia budowlano-montażowego niezbędne jest przekazanie zakładowi ubezpieczeń lub brokerowi podstawowych informacji o ryzyku, w szczególności:

- ▶ przedmiotu ubezpieczenia – tytuł kontraktu, opis przedmiotu budowy/montażu, opis robót kontraktowych;
- ▶ podmiotów ubezpieczenia – dane inwestora, wykonawcy, podwykonawców (wraz z zakresem ich prac);
- ▶ okresu ubezpieczenia – okres rozpoczęcia i zakończenia robót, okres rozruchu/testów, okres konserwacji/gwarancji;
- ▶ miejsca budowy/montażu – lokalizacja, rodzaj podłoża, najbliższe akweny, poziom

wód gruntowych, szczególne warunki meteorologiczne, opis otoczenia miejsca prowadzonych prac;

- ▶ sum ubezpieczenia – odrębnie dla każdej części ubezpieczenia: prace kontraktowe, maszyny budowlane, odpowiedzialność cywilna;
- ▶ zakresu ubezpieczenia – np. wskazanie, czy polisa ma zawierać ubezpieczenie OC, wskazanie klauzul dodatkowych, które mają zostać uwzględnione w polisie.

Oferta towarzystw ubezpieczeniowych jest zróżnicowana, szacunkowo jednak można wskazać, że cena ubezpieczenia budowlano-montażowego kształtuje się średnio na poziomie od 1,5 proc. do 4 proc. wartości kontraktu. Wysokość składki zależy od wielu czynników i jest kalkulowana po szczegółowej analizie ryzyka przez ubezpieczyciela. Często zakłady ubezpieczeń wymagają przed zawarciem umowy przedłożenia treści kontraktu wraz z harmonogramem rzeczowo-finansowym, planami sytuacyjnymi, fragmentami dokumentacji projektowej itp. W przypadku kontraktów o mniejszej wartości pobrana może zostać składka minimalna, w zależności od zakładu ubezpieczeń w wysokości np. 500 USD lub 4000 PLN.

▶ opracowanie:
MARCIN MROZIŃSKI
Hanza Brokers
Sp. z o. o.

Przypominamy, że we wszelkich kwestiach dotyczących obowiązkowego ubezpieczenia OC, w tym w sprawach związanych ze zgłaszaniem i likwidacją szkód oraz zawarciem ubezpieczeń dodatkowych, należy kontaktować się z brokerem:

Hanza Brokers Sp. z o. o.

tel. (0-58) 345-53-14, infolinia 0-801-384-666
faks (0-58) 341-89-47, hanza@hanzabrokers.com.pl

Inżynier Kontraktu (3)

Praktyczny słownik terminów i zwrotów

Niektóre pojęcia stosowane w procedurach kontraktowych na zasadach FIDIC nie są dostatecznie jasne dla tych, którzy nie zetknęli się wcześniej z tymi procedurami. Wyjaśniamy naszym Czytelnikom znaczenie podstawowych pojęć, ale nie w formie definicji, jakie zamieszczone są w Klauzuli 1 FIDIC-2000, lecz od strony praktyki.

Zamawiający (Employer)

Oznacza organ lub osobę oraz ich prawnych następców zawierającą Kontrakt zgodnie z Umową i będącą beneficjentem – płatnikiem za wykonane Roboty objęte zakresem Kontraktu.

Wykonawca (Contractor)

Jest to Oferent wybrany w wyniku procedury przetargowej, który podpisał Umowę z Zamawiającym na wykonawstwo Robót na Kontrakcie, zgodnie z warunkami wymienionymi w Umowie.

Wykonawcą może być firma lub konsorcjum firm, gdzie w przypadku konsorcjum (joint venture) konieczne jest określenie Lidera (firmy wiodącej) i Partnera.

Strona (Party)

Oznacza Zamawiającego lub Wykonawcę, w zależności jak tego wymaga kontekst. Inżynier Kontraktu nie jest Stroną w prowadzeniu Kontraktu.

Przedstawiciel Wykonawcy (Contractor's Representative)

Oznacza osobę wymienioną w ofercie przetargowej Wykonawcy lub wyznaczoną przed Datą Rozpoczęcia i przedstawioną Inżynierowi Kontraktu, dla uzyskania jego zgody.

Przedstawiciel Wykonawcy wyposażony jest we wszystkie kompetencje konieczne do działania w imieniu Wykonawcy według Kontraktu. Osoba ta przebywa na stałe na Placu Budowy i do niej Inżynier Kontraktu kieruje swoje polecenia.

Przedstawiciel Wykonawcy upoważniony jest do podpisywania Przejściowych Świadczeń Płatności.

Podwykonawca (Subcontractor)

Oznacza firmę lub osobę wymienioną w ofercie przetargowej Wykonawcy dla wykonania części Robót, lub każdą firmę lub osobę, której część Robót została podzlecona za zgodą Inżyniera Kontraktu. Inżynier może odmówić zatwierdzenia podwykonawcy wobec zastrzeżeń co do jego możliwości sprzętowych i kadrowych wykonania podzlecanego zakresu robót, lub gdy

zakres podwykonawstwa obejmuje Roboty zasadnicze dla Kontraktu i przekracza 30 proc. zakresu robót objętych Kontraktem.

Roboty (Works)

Oznaczenie robót stałych wymienionych w przedmiarze ofertowym „Ślepym Kosztorysie”, jak też robót tymczasowych potrzebnych na Placu Budowy dla realizacji i ukończenia robót stałych.

Klauzula (Clause)

Postanowienie (warunek) regulujące dziedzinę, objętą zbiorem zasad zawartych w „Warunkach Kontraktu na budowę FIDIC-2000”.

Subklauzula (Sub – Clause)

Szczegółowe uregulowanie danej kwestii objętej klauzulą.

Powiadomienie Zwycięskiego Oferenta (Letter to Successful Tenderer)

Oznacza wyrażony na piśmie zamiar Zamawiającego podpisania Kontraktu z wybranym w drodze przetargu Oferentem. List ten jest wystosowany w porozumieniu z Komisją Europejską.

Oferent po otrzymaniu powiadomienia, jak wyżej, zobowiązany jest w terminie do 30 dni podpisać Umowę (Kontrakt) z Zamawiającym i dostarczyć wymagane gwarancje finansowe:

▶ dostępu Oferenta do linii kredytowej wystarczającej do zapewnienia płynności finansowej podczas realizacji Kontraktu,

▶ Gwarancję Wykonania, pod rygorem utraty Gwarancji Przetargowej i unieważnienia woli Zamawiającego na zawarcie Kontraktu z Oferentem.

Powiadomienie Zwycięskiego Oferenta zastępuje obecnie List Akceptujący.

Data Rozpoczęcia (Commencement Date)

Oznacza oficjalną datę rozpoczęcia Robót na Kontrakcie, od której liczony jest Czas na Ukończenie, odpowiadający czasowi realizacji Kontraktu, który koń-

Employer

Contractor

Party

Contractor's Representative

Subcontractor

Works

Clause

Sub – Clause

Letter to Successful Tenderer

Commencement Date

Taking – Over Certificate

czy się prawnie, wydaniem Świadcstwa Przejęcia przez Inżyniera Kontraktu.

Ten okres ma istotne znaczenie dla Wykonawcy, albowiem jego przekroczenie uruchamia odszkodowanie umowne określone jako 0,05 proc. zaakceptowanej kwoty Kontraktu za każdy dzień (kalendarzowy).

Data Rozpoczęcia ustanawiana jest przez Inżyniera Kontraktu, który powiadamia Wykonawcę o tym terminie z wyprzedzeniem nie mniej niż 7-dniowym, w czasie nie dłuższym niż 30 dni (praktycznie) od daty podpisania Umowy między Stronami.

Interim Payment Certificate

Performance Security

Performance Certificate

Defects Notification Period

Retention Money

Świadcstwa Przejęcia (Taking – Over Certificate)

Wydawane przez Inżyniera Kontraktu na podstawie wystąpienia (zgłoszenia) Wykonawcy o zasadniczym ukończeniu Robót objętych Kontraktem. Zasadnicze ukończenie Robót dotyczy wykonawstwa prac podstawowych z pominięciem wszelkich drobnych prac i wad, które nie rzutują na możliwość oddania całości Robót (celu Kontraktu) do użytkowania (eksploatacji).

Inżynier w ciągu 28 dni po otrzymaniu wniosku Wykonawcy zobowiązany jest do wystawienia Świadcstwa Przejęcia z podaniem daty, z którą Roboty (zasadnicze) jego zdaniem zostały ukończone zgodnie z Kontraktem, lub do odrzucenia wniosku (zgłoszenia) Wykonawcy.

Wykonawca powinien wystąpić do Inżyniera Kontraktu o wydanie Świadcstwa Przejęcia w ciągu 28 dni przed upływem terminu zakończenia Kontraktu, wynikającego z Czasu na Ukończenie.

Przejściowe Świadcstwo Płatności (Interim Payment Certificate)

Przygotowywane jest przez Wykonawcę i przedkładać dla Inżyniera Kontraktu, celem przedstawienia Zamawiającemu oraz współfinansującemu Kontrakt do zapłaty. Inżynier ustala kwotę płatności, sprawiedliwie należną Wykonawcy, na podstawie obmiaru wykonanych robót potwierdzonych w Książce Obmiarów przez jego służby (inżyniera rezydenta lub własnych inspektorów nadzoru inwestorskiego).

Przejściowe Świadcstwo Płatności zawiera:

- ▶ stronę tytułową, obejmującą dane: Wykonawcy, Zamawiającego, numery kont bankowych Wykonawcy i beneficjenta, wykaz należności i odliczeń, jak np.: Kwoty Zatrzymane, raty spłat Zaliczki i inne potrącenia wynikające z realizacji Kontraktu,
- ▶ fakturę wystawioną przez Wykonawcę z podaniem kwoty należności w EUR i ewentualnie z przeliczenia w PLN, o ile Wykonawca nie posiada konta płatności w EUR,
- ▶ Załączniki potwierdzające kwotę świadcstwa, która

ma być zatwierdzona przez Inżyniera, jak: arkusz kosztorysu ofertowego (po poprawkach arytmetycznych) w formie uwzględniającej procentowe zaawansowanie realizacji robót na Kontrakcie, arkusze wykazu przejściowych świadcstw wypłaconych Wykonawcy narastająco, arkusze spłaty zaliczki i kwot zatrzymanych, protokoły konieczności z protokołami z negocjacji w przypadku księgowania robót dodatkowych, wyciągi z książki obmiarów i inne uzasadnienia do płatności przewidzianych w Przejściowym Świadcstwie Płatności.

Świadcstwo to powinno być wystawiane w cyklu miesięcznym, lecz Inżynier nie ma obowiązku zatwierdzenia płatności na kwotę niższą niż określono to w Załączniku do oferty.

Zabezpieczenie Wykonania (Performance Security)

Oznacza gwarancję wystawioną przez gwaranta Wykonawcy (bank lub instytucję ubezpieczającą), na rzecz rzetelnego wykonania ustaleń Kontraktu.

Zabezpieczenie Wykonania wynosi w praktyce 10 proc. zaakceptowanej kwoty Kontraktu i jej ważność powinna obejmować okres do wystawienia Świadcstwa Wykonania przez Inżyniera Kontraktu.

Świadcstwo Wykonania (Performance Certificate)

Oznacza wykonanie zobowiązań Wykonawcy wobec Zamawiającego i jest wystawiane przez Inżyniera Kontraktu w ciągu 28 dni od daty upływu Okresu Zgłaszania Wad. Świadcstwo Wykonania stanowi akceptację Robót i praktycznie kończy Kontrakt.

Okres Zgłaszania Wad (Defects Notification Period)

Oznacza okres gwarancji i na kontraktach współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej wynosi 365 dni, lecz Zamawiający ma prawo rozszerzyć ten okres na niektóre asortymenty Robót na dłuższy czas, jak np. w robotach bitumicznych na okres 730 dni, co jednakże musi znaleźć umocowanie w stosownej subklauzuli Warunków Szczególnych Kontraktu.

Kwota Zatrzymana (Retention Money)

Oznacza skumulowaną kwotę w pieniądzu, którą Zamawiający zatrzymuje przy każdym Przejściowym Świadcstwie Płatności, przez procentowe – 10 proc. odliczenie zatrzymania z kwoty wystawionego świadcstwa aż do osiągnięcia pełnej sumy zabezpieczenia wynoszącej 5 proc. kwoty Kontraktu.

Zabezpieczenie to stanowi dla Zamawiającego dodatkową gwarancję w pieniądzu, dla dochodzenia roszczeń w stosunku do Wykonawcy, aż do upływu Okresu

Zgłaszania Wad, z tym że pierwsza połowa Kwot Zatrzymanych zwracana jest Wykonawcy po wydaniu przez Inżyniera Świadczenia Przejęcia, natomiast druga połowa po upływie Okresu Zgłaszania Wad, z potrąceniami wynikającymi z wad i innych okoliczności stwierdzonych przez Inżyniera w tych okresach.

Cena Jednostkowa (Unit Price)

Cena jednostki ilości w Przedmiarze Robót bez wliczonego VAT-u, kalkulowana przez Oferenta z uwzględnieniem wszystkich kosztów wykonania robót wycenionych jako iloczyn ceny jednostkowej i ilości w Przedmiarze Robót (szt, mb, m², m³, kg, tony, itp.).

Przedmiar Robót (Bill of Quantities)

Oznacza wyceniony przez Oferenta kompletny przedmiar robót przedłożony w dokumentacji przetargowej, jako tzw. „Ślepy Kosztorys”.

Cena Oferty (Tender price)

Kwota podana przez Oferenta w jego ofercie dotyczącej wykonania Kontraktu z uwzględnieniem opustu.

W kwocie tej mieszczą się wszystkie płatności przewidziane w Kontrakcie, jak:

- ▶ płatności ryczałtowe związane z przygotowaniem budowy i jej zabezpieczeniem, organizacją ruchu zastępczego, organizacją zaplecza dla Inżyniera, odtworzeniem punktów geodezyjnych w terenie, utrzymaniem zaplecza dla Inżyniera (koszty biura i transportu),
- ▶ wypełniony Przedmiar Robót,
- ▶ 10 proc. wartości wycenionego Przedmiaru Robót na roboty dodatkowe i zamienne,
- ▶ płatności ryczałtowe związane z uzyskaniem gwarancji bankowych i polis ubezpieczeniowych przez Wykonawcę.

Zaakceptowana Kwota Kontraktowa (Accepted Contract Amount)

Zweryfikowana przez Komisję przetargową Cena Oferty, uwzględniająca wszystkie arytmetyczne poprawki błędów w Przedmiarze Robót Oferenta.

Kwota ta wpisywana jest do Umowy z Wykonawcą po jej zatwierdzeniu przez Strony i stanowi szacunek wstępny do zapłaty za przeprowadzenie Robót na kontraktach obmiarowych.

Płatność zaliczkowa (Advanced Payment)

Oznacza nieoprocentowaną pożyczkę od Zamawiającego dla Wykonawcy na mobilizację, organizację i rozpoczęcie Robót.

Zaliczka udzielana jest po przedłożeniu przez Wykonawcę gwarancji bankowej na kwotę zaliczki, z reguły 10 – 15 proc. Zaakceptowanej Kwoty Kontraktu ważnej do czasu spłaty rat pobranej kwoty.

Płatność zaliczkowa zwracana jest w formie potrącenia w Przejściowych Świadczeniach Płatności, z tym że:

- ▶ potrącenia rozpoczynają się, gdy suma wszystkich poświadczonych płatności netto za Roboty przekroczy 10 proc. Zaakceptowanej Kwoty Kontraktowej,
- ▶ potrącenia dokonywane są w ratach równych 25 proc. kwoty każdego Przejściowego Świadczenia Płatności, aż do całkowitej spłaty zaliczki.

Wartości procentowe (proc.) w warunkach spłaty zaliczki mogą być zmienione przez Zamawiającego w Warunkach Szczególnych Kontraktu.

Dziennik budowy (Site Record Book)

Oficjalny dziennik prowadzony na budowie przez Wykonawcę, zgodnie z wymogami polskiego Prawa budowlanego.

Księga Obmiarów (Survey Diary)

Księga zapisów wszystkich dokonanych obmiarów Robót w jednostkach ustalonych w Przedmiarze Robót, wliczając w to wymiary, notatki, obliczenia, szkice i rysunki niezbędne do określenia ilości i obmiaru tych robót.

Forma prowadzenia księgi i wpisów do niej ustalana jest między służbami Inżyniera (Inspektorami nadzoru inwestorskiego), a Kierownikiem Budowy z ramienia Wykonawcy.

Raporty Dienne (Work Register)

Oznaczają książkę lub gotowe druki do zapisów szczegółów dotyczących: warunków atmosferycznych i związanych z tym utrudnień w robotach, zatrudnienia sprzętu i ludzi, nakładów robocizny i zakresu wykonywanych robót w dniu roboczym.

Na podstawie Raportów Dziennych, Kierownik Budowy sporządza Raporty miesięczne, które są przedkładane Inżynierowi do 7 dni po upływie miesiąca kalendarzowego. Do Raportów miesięcznych dołącza się fotografie obrazujące postęp prac na budowie oraz wymagane dla tych prac wyniki prób laboratoryjnych, atesty i aprobaty techniczne materiałów.

Unit Price

Bill of Quantities

Tender price

Accepted Contract Amount

Advanced Payment

Site Record Book

Survey Diary

Work Register

▷ MGR INŻ. MAREK
BRZEZIŃSKI

Dyrektor Biura Inżyniera
Kontraktu
Dolnośląski Zarząd Dróg
Wojewódzkich we Wrocławiu

POJĘCIA – FINANSE

confirmation of letter of credit	potwierdzenie akredytywy dodatkowe zabezpieczenie interesów beneficjenta, gdyż za akredytywę odpowiada i bank, w którym ją otwarto, i bank potwierdzający akredytywę	date of incorporation	data powstania przedsiębiorstwa, jeżeli wnioskodawcą jest przedsiębiorstwo
transfer of letter of credit	przeniesienie własności akredytywy akredytywa może być przenośna, co umożliwi beneficjentowi spłacenie swoich zobowiązań bez angażowania środków własnych	legal form of incorporation	forma prawna przedsiębiorstwa spółka z o.o., co., ltd. itp.
bill of exchange sola bill, note of hand	weksel weksel własny, w którym wystawca zobowiązuje się do zapłacenia określonej kwoty na rzecz beneficjenta	types of activities	rodzaj działalności statutowo prowadzonej przez wnioskodawcę
draft	weksel ciągniony, w którym wystawca zobowiązuje tzw. trasanta do zapłacenia określonej kwoty na rzecz beneficjenta	funds utilisation	przeznaczenie funduszy z otrzymanego kredytu
payer	płatnik, wystawca (weksła, czeku)	balance sheet	bilans, jeżeli o kredyt występuje przedsiębiorstwo, bank żąda okazania bilansu za ostatni (ostatnie) okresy sprawozdawcze
drawer, drawer of a cheque (of a bill of exchange, of a draft)	wystawca, wystawca czeku (weksła, traty)	income statement	raport o przychodach również okazania tego dokumentu
beneficiary	beneficjent, osoba lub firma, na której rzecz dokonywana jest płatność	financial information	inne informacje finansowe określające stan finansów przedsiębiorstwa
assignee payee	beneficjent, także syndyk beneficjent, odbiorca płatności	<i>Pozycje występujące w bilansie przedsiębiorstwa</i>	
drawee	trasat osoba lub firma, na którą weksel jest ciągniony	profit and loss account income from statutory activities	rachunek strat i zysków przychody z działalności statutowej, jak wiadomo przedsiębiorstwo może prowadzić także działalność pozastatutową
drawer	trasant osoba zobowiązująca trasata do zapłacenia sumy wekslowej na rzecz beneficjenta	gross contributions as specified in the bylaws	składki brutto określone statutem
negotiation of a bill of exchange	negocjowanie weksła wykup weksła przez bank przed dniem jego płatności	other income as specified in the bylaws, including grants and subsidies	inne przychody określone w statucie, w tym dotacje i subsydia
<i>Informacje, których podania we wniosku pożyczkobiorcy żąda bank – pożyczkodawca (na ich podstawie określa tak zwaną zdolność kredytową pożyczkobiorcy, czyli mówiąc prostym językiem, ile i na jakich warunkach ten bank może pożyczyć temu właśnie klientowi)</i>		cost of statutory activities	koszty działalności statutowej
customer profile	dane dotyczące klienta (potencjalnego pożyczkobiorcy)	financial result on statutory activities depreciation consumption of materials consumption of energy external services taxes and fees	wynik finansowy na działalności statutowej amortyzacja zużycie materiałów zużycie energii usługi obce (zewnętrzne) podatki i opłaty zapłacone i / lub poniesione przez przedsiębiorstwo w okresie bilansowym
		remuneration	wynagrodzenia fundusz płac szeroko pojęty

S K R Ó T Y

diag.	diagram	diagram	est.	established	założony
diag.	(US) diagonal	skośny	est.	estimate	(np. o przedsiębiorstwie)
diam.	diameter	średnica	est.	(US) estimated	przybliżenie, szacunek,
DIC	digital integrated circuit	cyfrowy układ scalony	ETA	estimated time of arrival	wielkość szacunkowa
diff.	difference	różnica	ETD	estimated time of departure	przewidywany, szacowany
diff.	different	różny, odmienny	EU	European Union	przewidywany czas
DMA	direct memory access	bezpośredni dostęp do pamięci	Eur	Europe	przybycia
DO	digital output	wyjście cyfrowe (z komputera)	Ex	exchange	przewidywany czas odjazdu
DOE	Department of Environment	brytyjskie Ministerstwo do spraw Środowiska Naturalnego	ex.	example	Unia Europejska
DOE	(US) Department of Energy	amerykańskie Ministerstwo Energetyki	excl.	excluding	Europa
DP	(US) data processing	przetwarzanie danych	exp.	expenses	giełda, wymiana, zamiana
DP	(US) dew point	punkt rosy	exp.	export	przykład
DPW	(US) Department of Public Works	Ministerstwo Robót Publicznych (zajmujące się infrastrukturą służącą ogółowi społeczeństwa: drogami, systemami kanalizacyjnymi, oczyszczalniami itp.)	exp.	(US) experiment	wyłączając, wyjąwszy, z wyjątkiem
E	(US) error	błąd	exp.	(US) expires	wydatki, koszty
E.E.	(US) electrical engineer	inżynier elektryk	exp.	(US) expressway	eksport
EE	electrical engineer	inżynier elektryk	exp.	(US) exterior	eksperyment, doświadczenie
ecol.	(US) ecology	ekologia	F.B.	fire brigade	wygasa, traci ważność
econ	economic	ekonomiczny	f.o.t.	free of tax	droga szybkiego ruchu
econ	economy	ekonomia, oszczędność	f.p.	fire-proof	strona zewnętrzna
econ.	(US) economics	ekonomia (jako nauka, kierunek studiów)	f.p.	freezing point	straż pożarna
EDP	electronic data processing	elektroniczne przetwarzanie danych	FA	financial adviser	zwolniony od podatku, wolny od podatku
eff	efficiency	moc, wydajność, skuteczność, efektywność	FD	(US) fire department	ognioodporny
el	(US) elevated train	pociąg jeżdżący po torach podniesionych	fec.	fecit	punkt krzepnięcia, punkt zamarzania, temperatura zamarzania
el	elevated railroad	kolej miejska poruszająca się ponad poziomem ulic	FH	fire hydrant	doradca finansowy
emi	electromagnetic interference	zakłócenia elektromagnetyczne	fig.	figure	straż pożarna (z łac.) wykonał
enc.	enclosure	załącznik	fin.	(US) financial	hydrant przeciwpożarowy
enc.	enclosed	załączony	fin.	(US) finished	rysunek, rycina
encl.	enclosure	załącznik	fl	floor	finansowy
encl.	enclosed	załączony	fl.	(US) floor	skończony, wykończony, ukończony
Eng.	engineer	inżynier	fnp	fusion point	piętro, kondygnacja, podłoga
Eng.	engineering	inżynieria	fol.	following	piętro, kondygnacja, podłoga
eng.	(US) engineer	inżynier	fol.	following	punkt topnienia, temperatura topnienia
eng.	engine	silnik, motor	for.	foreign	następny, następujący
engin.	(US) engineering	inżynieria	fp	(US) freezing point	następny, następujący
eq.	equivalent	równoważnik, równoznacznik	FT	(US) full-time	zagraniczny
equip.	(US) equipment	wyposażenie, sprzęt	FUBAR	(US) fouled up beyond all recognition	punkt krzepnięcia, punkt zamarzania, temperatura zamarzania
equiv.	(US) equivalent	równoważnik, równoznacznik			(zatrudnienie na) pełny etat

WARUNKI TECHNICZNE, JAKIM POWINNY ODPOWIADAĆ BUDYNKI I ICH USYTUOWANIE

Inżynier
budownictwa

**PROWADZĄCY:
MGR INŻ. ARCH. WŁADYSŁAW KORZENIEWSKI**

SZKOLENIE INTERAKTYWNE - SZKOLENIE, KTÓREGO PROGRAM SAMI PAŃSTWO STWORZYCIE

Proponujemy spotkanie ze Specjalistą, który odpowie na pytania Państwa, dotyczące konkretnych problemów związanych ze stosowaniem przepisów rozporządzenia o warunkach technicznych.

W pierwszej części szkolenia prowadzący przedstawi zakres i skutki zmian rozporządzenia ministra infrastruktury wprowadzonych w 2004 roku oraz definicje, podstawy prawne i sposób wyznaczania obszaru oddziaływania obiektu budowlanego. Wykład zilustruje 100 autorskich rysunków i przezroczy.

W drugiej części Wykładowca odpowiadać będzie na Państwa pytania.

Aby odpowiedzi mogły być wyczerpujące i poparte przykładami oraz podstawami prawnymi, prosimy kierować zapytania do Wykładowcy:

- E-mailem: redakcja@inzynier.waw.pl
- Faksem na numer: (0-22) 336-13-41

w nieprzekraczalnych terminach podanych poniżej.

Każdy z Państwa otrzyma materiały szkoleniowe.

W czasie szkolenia przewidujemy 2 przerwy kawowe.

W potwierdzeniu przyjęcia Państwa zgłoszenia (wysłamy faksem lub e-mailem) podamy dokładny adres szkolenia (wszystkie odbywać się będą w centrum miast).

W przypadku zgłoszenia się zbyt małej liczby chętnych szkolenie zostanie odwołane, a wpłaty zwrócimy przelewem.

TERMINY SZKOLEŃ	MIASTO	TERMIN NADSYŁANIA • ZGŁOSZEŃ NA SZKOLENIA oraz PYTAŃ • DOKONANIA PRZELEWU
26.11.2004 r., godz. 10-15.30	Warszawa	do 19 listopada
10.12 2004 r., godz. 10-15.30	Wrocław	do 30 listopada
3.12.2004 r., godz. 10-15.30	Katowice	do 22 listopada

Cena szkolenia 340 zł + VAT/ od osoby (nie obejmuje kosztów przejazdu)

KARTA ZGŁOSZENIA

Kartę zgłoszeniową należy przesać faksem: (0-22) 336 13 41 lub pocztą na adres: Redakcja „Inżynier Budownictwa” ul. Świętokrzyska 14a, 00-050 Warszawa

Wpłat należy dokonywać przelewem w podanym terminie szkolenia na rachunek:

Wydawnictwo Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa Sp. z o.o.

Bank Millennium SA

28 1160 2202 0000 0000 4242 3832

Z dopiskiem „Szkolenie: WARUNKI TECHNICZNE – miasto” (w którym chcecie Państwo odbyć szkolenie)

Imię i nazwisko

Nazwa firmy

Adres

Tel. faks

e-mail NIP

Upoważniamy firmę Wydawnictwo PIIB sp. z o.o. do wystawienia faktury VAT bez naszego podpisu

Podpis osoby upoważnionej

data, pieczęć firmy

Uwarunkowania i zasady szacowania wartości zamówienia na roboty budowlane

W świetle nowych przepisów dotyczących sektora zamówień publicznych wartość zamówienia publicznego to jedna z kluczowych informacji, ponieważ wskazuje zamawiającym poziom środków finansowych niezbędnych na realizację określonej inwestycji oraz kwalifikuje dane zamówienie do przedziału progowego, który decyduje o trybie udzielenia zamówienia.

Ustawa Prawo zamówień publicznych w sposób zasadniczy zmieniła dotychczasowe zasady określania wartości zamówienia na roboty budowlane.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 tej ustawy w przypadku, gdy przedmiotem zamówienia jest **tylko wykonanie robót budowlanych** jego wartość ustala się:

- 1) na podstawie kosztorysu inwestorskiego sporządzanego na etapie opracowania dokumentacji projektowej albo
- 2) na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym.

W przypadku zaś, gdy przedmiotem zamówienia jest **łącznie zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych** w rozumieniu ustawy Prawo budowlane z 7 lipca 1994 r., wartość zamówienia ustala się na podstawie planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych.

Na podstawie delegacji zawartej w ustawie Prawo zamówień publicznych (art. 33 ust. 3) minister infrastruktury wydał przedmiotowe rozporządzenie, które jako przepis obligatoryjny, weszło w życie z dniem 23 czerwca 2004 r. (Dz. U. nr 130, poz. 1389).

Z tym też dniem straciło moc obowiązującą dotychczasowe rozporządzenie ministra infrastruktury z 24 stycznia 2004 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. nr 18, poz. 172).

Nowe rozporządzenie określa metody i podstawy sporządzania kosztorysu inwestorskiego, stanowiącego podstawę określania wartości zamówienia na roboty budowlane, oraz metody i podstawy obliczania planowanych kosztów

prac projektowych i planowanych kosztów robót budowlanych.

Metody i podstawy sporządzania kosztorysu inwestorskiego

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia „kosztorys inwestorski opracowuje się metodą **kalkulacji uproszczonej**, polegającą na obliczeniu wartości kosztorysowej robót objętych przedmiarem robót, jako sumy iloczynów ilości jednostek przedmiarowych robót podstawowych i ich cen jednostkowych bez podatku od towarów i usług, według wzoru:

$$W_k = \sum L \times C_j$$

gdzie:

W_k – wartość kosztorysowa robót,

L – liczba jednostek przedmiarowanych robót,

C_j – cena jednostkowa roboty podstawowej”.

W odróżnieniu od dotychczasowych regulacji zrezygnowano z metody szczegółowej opracowania kosztorysu inwestorskiego, przyjmując zasadę stosowania kalkulacji szczegółowej do ustalenia ceny jednostkowej roboty tylko wtedy (tzn. w drugiej kolejności), gdy takiej ceny nie można określić na podstawie danych rynkowych, w tym danych z zawartych wcześniej umów lub powszechnie stosowanych aktualnych publikacji (§ 3 ust. 2).

Zgodnie z ustawową regulacją (art. 33 ust. 2 Pzp), że „przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnia się także wartość dostaw związanych z wykonywaniem robót budowlanych oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy”, w rozporządzeniu przyjęto

Przedmiot

zamówienia

decyduje o sposobie

określania jego

wartości

▼
Kosztorysant
w kosztorysie
inwestorskim
powinien
zadecydować
o źródłach
pozyskania cen
jednostkowych

(§ 2 ust. 2), że „wartość kosztorysowa robót obejmuje wartość wszystkich materiałów, urządzeń i konstrukcji potrzebnych do zrealizowania przedmiotu zamówienia”. Znaczy to, iż nie ma odrębnego załącznika zawierającego „wykaz materiałów, maszyn i urządzeń niewliczanych do wartości kosztorysowej”. Rezygnacja z tego wykazu obowiązuje już od 8 marca 2004 r., tzn. od dnia wejścia w życie poprzedniego rozporządzenia ministra infrastruktury z 24 stycznia 2004 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego.

Zgodnie z zapisem § 3 ust. 1 podstawę do sporządzania kosztorysu inwestorskiego stanowią:

- ▶ dokumentacja projektowa,
- ▶ specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych,
- ▶ założenia wyjściowe do kosztorysowania,
- ▶ ceny jednostkowe robót podstawowych.

Zakres dokumentacji projektowej ustala zamawiający biorąc pod uwagę tryb udzielenia zamówienia publicznego oraz wymagania dotyczące postępowania poprzedzającego rozpoczęcie robót budowlanych, wynikające z ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. nr 207, poz. 2016 z późn. zm.).

Dokumentacja projektowa, służąca do opisu przedmiotu zamówienia na wykonanie robót budowlanych, **dla których jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę**, składa się w szczególności z:

- 1) projektu budowlanego w zakresie uwzględniającym specyfikę robót budowlanych;
- 2) projektów wykonawczych;
- 3) przedmiaru robót;
- 4) informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, w przypadkach gdy jej opracowanie jest wymagane na podstawie odrębnych przepisów.

Dokumentacja projektowa, służąca do opisu przedmiotu zamówienia na wykonanie robót budowlanych, dla których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, składa się w szczególności z:

- ▶ planów, rysunków lub innych dokumentów umożliwiających jednoznaczne określenie rodzaju i zakresu robót budowlanych podstawowych oraz uwarunkowań i dokładnej lokalizacji ich wykonywania;
- ▶ przedmiaru robót;
- ▶ projektów, pozwoleń, uzgodnień i opinii

wymaganych odrębnymi przepisami.

Jeśli zamówienie na roboty budowlane jest udzielane w trybie zamówienia z wolnej ręki lub w istotnych postanowieniach umowy przyjęto zasadę wynagrodzenia ryczałtowego, **dokumentacja projektowa może nie obejmować przedmiaru robót**.

Należy zwrócić szczególną uwagę zamawiających, iż projekty wykonawcze powinny uzupełniać i uszczegóławiać projekt budowlany w zakresie i stopniu dokładności niezbędnym do sporządzenia przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania oferty przez wykonawcę i realizacji robót budowlanych.

Dla właściwego określenia wartości robót budowlanych w kosztorysie inwestorskim, a także ceny ofertowej, przez wykonawców robót niezbędne jest prawidłowe i jednoznaczne sprecyzowanie w dokumentacji projektowej zakresu ilościowego poszczególnych robót w postaci przedmiaru.

Pojęcie przedmiaru definiowane w § 1 ust. 2 pkt 6 jest to opracowanie zawierające zestawienie przewidywanych do wykonania robót podstawowych w kolejności technologicznej ich wykonania wraz z ich szczegółowym opisem, miejscem wykonania lub wskazaniem podstaw ustalających szczegółowy opis z wyczeniem i zestawieniem ilości jednostek przedmiarowych robót podstawowych. Powinno ono także zawierać wskazanie podstaw do ustalania cen jednostkowych robót lub jednostkowych nakładów rzeczowych.

Kosztorysant decyduje

Zdaniem autora, zapis o wskazaniu podstaw do ustalenia cen jednostkowych lub jednostkowych nakładów rzeczowych już w przedmiarze robót, będącym częścią składową dokumentacji projektowej, wydaje się być zapisem przedwczesnym i nieprawidłowym, gdyż właściwie przesądza o wartości robót w kosztorysie inwestorskim, który ma być dopiero wykonany przez kosztorysanta na podstawie zestawienia ilościowego robót (przedmiaru). To właśnie kosztorysant znający relacje cenowe powinien w kosztorysie inwestorskim zadecydować, jakie należy podać podstawy (źródła) cen jednostkowych robót lub jednostkowych nakładów rzeczowych.

Stanowisko takie potwierdza definicja

przedmiaru robót podana w § 6 ust. 1 w rozporządzeniu ministra infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego. W tym zapisie brak już wskazania podstaw do ustalania cen jednostkowych lub jednostkowych nakładów rzeczowych, co należy uznać za właściwe. Niepokojący jest jednak fakt różnego definiowania pojęć w przepisach, które się nawzajem uzupełniają, co jest powodem sporów między autorami poszczególnych elementów dokumentacji przetargowej.

Należy także podkreślić, iż definicja przedmiaru podana w drugim rozporządzeniu, zobowiązuje do wskazania w pozycjach przedmiaru właściwych specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych, których treść ma wpływ na przyjęcie lub skalkulowanie odpowiedniej ceny jednostkowej roboty przewidzianej do wykonania. Znaczący to, że wartość robót ustalana w kosztorysie inwestorskim (a następnie w ofertowym) musi uwzględniać uwarunkowania wynikające z tych specyfikacji.

Istotną podstawą sporządzania kosztorysów inwestorskich są założenia wyjściowe do kosztorysowania, które powinny być sporządzone przez zamawiającego w porozumieniu z wykonawcą dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznych **przed wykonaniem kosztorysu inwestorskiego**. Wynika to z faktu, iż są to – „dane techniczne, technologiczne i organizacyjne nieokreślone w dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, a mające wpływ na wysokość wartości kosztorysowej” (np. odległość odwozu ziemi z wykopów, warunki utrudnione wykonywania robót, itp.).

Pozyskiwanie cen jednostkowych

Najistotniejszą zmianą w rozporządzeniu ministra infrastruktury z 18 maja 2004 r., w stosunku do dotychczasowych regulacji prawnych, są zapisy regulujące zasady pozyskiwania (ustalania) cen jednostkowych robót.

Otóż, zrezygnowano z obowiązujących wcześniej, centralnie publikowanych informatorów o cenach jednostkowych robót i cenach czynników produkcji – będących załącznikami do nieobowiązującego

od 2.03.2004 r. rozporządzenia MRiB z 26.09.2000 r. „w sprawie kosztorysowych norm nakładów rzeczowych, cen jednostkowych robót budowlanych oraz cen czynników produkcji dla potrzeb sporządzania kosztorysu inwestorskiego”. W to miejsce wprowadzono zasady rynkowe, co pozwoli znacznie przybliżyć wartość zamówienia na roboty budowlane określoną w kosztorysie inwestorskim, do wartości (cen) określonych w kosztorysach ofertowych.

Regulacje zawarte w § 3 ust. 2 narzucają autorom kosztorysów inwestorskich kolejność sposobów określania cen jednostkowych. Pierwszeństwo przepisy dają cenom pozyskanym z rynku, w tym danych z zawartych wcześniej umów lub powszechnie stosowanych aktualnych publikacji, a jeśli są one niedostępne zaleca kalkulację szczegółowe.

Odejście od cen „urzędowych” publikowanych centralnie na rzecz cen zawartych w umowach lub aktualnie publikowanych, spowodowane zostało potrzebą urynkwienia i urealnienia wartości zamówienia. W praktyce pozyskiwanie cen z zawartych wcześniej umów będzie dla kosztorysantów bardzo utrudnione, mogą więc stosować ceny robót z aktualnych powszechnie stosowanych publikacji (np. systemu cenowego SEKOCENBUD, Orgbud Serwis czy Bistyp-Consulting).

Gdy brak jest cen jednostkowych robót zarówno z umów jak i publikacji, ceny jednostkowe powinny zostać skalkulowane indywidualnie wg wzoru:

$$C_j = \sum n \times c + K_{pj} + Z_j$$

gdzie:

C_j – cena jednostkowa określonej pozycji przedmiarowej;

n – jednostkowe nakłady rzeczowe: robocizny – n_r , materiałów – n_m , pracy sprzętu – n_s ;

c – cena czynników produkcji: robocizny – C_r , ceny materiałów – C_m , ceny pracy sprzętu – C_s ;

$n \times c$ – koszty bezpośrednie jednostki przedmiarowej robót, według wzoru:

$$n \times c = (\sum n_r \times C_r + \sum n_m \times C_m + \sum n_s \times C_s)$$

gdzie:

K_{pj} – koszty pośrednie na jednostkę przed-

Przepisy dają
pierwszeństwo
cenom pozyskanym
z rynku,
w tym danych
z aktualnych
publikacji

▼
Dopuszcza się stosowanie wszystkich katalogów norm nakładów rzeczowych, pod warunkiem iż odpowiadają wycenianym robotom

miarową robót,

Z_j – zysk kalkulacyjny na jednostkę przedmiarową robót.

Koszty pośrednie jednostkowe (K_{pj}) ustala się za pomocą rynkowego narzutu kosztów pośrednich, według wzoru:

$$K_{pj} = \frac{W_{kp} \times (R_j + S_j)}{100\%}$$

gdzie:

K_{pj} – koszty pośrednie na jednostkę przedmiarową robót,

W_{kp} – rynkowy wskaźnik narzutu kosztów pośrednich w %,

R_j – koszt robocizny na jednostkę przedmiarową robót,

S_j – koszt pracy sprzętu na jednostkę przedmiarową robót.

Zysk kalkulacyjny w cenie jednostkowej roboty (Z_j) oblicza się jako iloczyn rynkowego narzutu zysku i ustalonej w założeniach kosztorysowych, podstawy jego naliczania.

Jednostkowe nakłady rzeczowe (n_r, n_m, n_s) zgodnie z dyspozycjami rozporządzenia, należy określać w kolejności:

1) na podstawie analizy indywidualnej, uwzględniającej warunki technologiczno-organizacyjne budowy,

2) na podstawie norm nakładów rzeczowych, określonych w katalogach (KNR, KNNR, itp.), gdy warunki realizacji robót są zbieżne z warunkami opisanymi w tych publikacjach, ewentualnie stosując metodę interpolacji lub ekstrapolacji.

Znaczy to, iż obecnie mogą być stosowane wszystkie katalogi norm będące na rynku, pod warunkiem, że odpowiadają wycenianym robotom. W przypadku zaś ustalania stawek robocizny (C_r), cen materiałów (C_m), cen pracy sprzętu (C_s), narzutów kosztów pośrednich (W_{kp}) oraz narzutów zysku (W_z), można stosować analizy własne (bardzo pracochłonne i w praktyce trudne lub niemożliwe do wykonania na etapie sporządzania kosztorysu inwestorskiego, gdy nie znany jest przecież wykonawca robót), lub dane rynkowe, czy aktualne publikacje zawierające te stawki, ceny i narzuty.

Źródłem tych informacji, podobnie jak poprzednio, mogą być podane powyżej wydawnictwa.

Ustalając ceny czynników produkcji należy pamiętać, iż:

► ceny materiałów należy przyjmować jako ceny nabycia, tzn. łącznie z kosztami ich dowozu na plac budowy, oraz bez podatku od towarów i usług,

► ceny pracy sprzętu powinny uwzględniać koszty jednorazowe (przewóz z bazy na budowę i z powrotem oraz montaż i demontaż na miejscu pracy), a także nie powinny uwzględniać podatku VAT.

W rozporządzeniu (§ 7) podano także szczegółowo, co obejmuje kosztorys inwestorski.

Program funkcjonalno-użytkowy

Ustawa Pzp zakłada możliwość łącznego zamówienia obejmującego zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych. W związku z brakiem dokumentacji projektowej, podstawę obliczenia wartości zamówienia stanowi, wcześniej sporządzony na zlecenie zamawiającego (lub bezpośrednio przez niego), program funkcjonalno-użytkowy. Jego zawartość określa rozporządzenie ministra infrastruktury z 2 września 2004 r.

Planowane koszty robót budowlanych oblicza się metodą wskaźnikową, według wzoru:

$$W_{RB} = \sum W_{Ci} \times n_i$$

gdzie:

W_{RB} – wartość planowanych kosztów robót budowlanych,

W_{Ci} – wskaźnik cenowy i-tego składnika kosztów,

n_i – ilość jednostek odniesionych dla i-tego składnika kosztów, obliczone na podstawie programu funkcjonalno-użytkowego.

Poszczególne składniki kosztów ustala się uwzględniając klasyfikację Wspólnego Słownika Zamówień, przy czym podział tych kosztów powinien odpowiadać co najmniej grupom robót w rozumieniu tego Słownika (PVC), tzn:

Grupa 1 – koszty robót przygotowania terenu (kod 45100000),

Grupa 2 – koszty robót budowy obiektów podstawowych (kod 45200000),

Grupa 3 – koszty robót instalacyjnych (kod 45300000),

Grupa 4 – koszty robót wykończeniowych (kod 45400000).

Podział tych kosztów może być bardziej szczegółowy (klasy, kategorie robót), gdy program funkcjonalno-użytkowy będzie opracowany

bardziej precyzyjnie, wskazując przeznaczenie obiektów i robót, rozwiązania techniczne i materiałowe, oraz wymagania ekonomiczne i architektoniczne.

Wskaźniki cenowe (W_{ci}) dla poszczególnych składników kosztów określa się na podstawie danych rynkowych lub na podstawie powszechnie stosowanych katalogów i cenników.

W przypadku braku takich wskaźników w dostępnych publikacjach, można je obliczyć w indywidualnym preliminarzu kosztów, wykorzystując informacje z zawartych umów lub kontraktów czy ofert, przy uwzględnieniu danych prognostycznych.

Przyjęta w rozporządzeniu metoda obliczania planowanych kosztów prac projektowych sprowadza się do obliczenia kosztów tych prac wskaźnikowo od planowanych kosztów robót budowlanych, według wzoru:

$$W_{pp} = W\% \times W_{RB}$$

gdzie:

W_{pp} – planowane koszty prac projektowych,
 W_{RB} – planowane koszty robót budowlanych, obliczone wg zasad podanych wyżej,
 $W\%$ – wskaźnik procentowy wg załącznika do rozporządzenia.

Podstawą obliczenia planowanych kosztów prac projektowych jest wcześniejsze określenie planowanych kosztów robót budowlanych, a te z kolei były określane na podstawie programu funkcjonalno-użytkowego.

Natomiast wskaźniki procentowe udziału kosztów prac projektowych w wielkości planowanych kosztów robót budowlanych, są określone w załączniku do rozporządzenia. Dla przykładu – wskaźniki procentowe prac projektowych dla robót budowlano-montażowych inwestycji kubaturowych (tabela 1 załącznika) wynoszą od 2,25% do 9,4% planowanych kosztów robót budowlanych.

Dobór odpowiedniego wskaźnika procentowego ($W\%$) zależy przy tym od wartości planowanych kosztów robót budowlanych oraz kategorii złożoności projektu, których wyróżnia się sześć (I÷VI). **Z zależności tej wynika, że wartość planowanych kosztów prac projektowych będzie tym większa, im większa jest wartość planowanych kosztów robót budowlanych oraz wyższa kategoria złożoności projektu.** W załączniku do rozporządzenia podano opisy

poszczególnych kategorii złożoności oraz zasady ich klasyfikacji w zależności od grupy funkcjonalnej obiektów kubaturowych (budynki mieszkalne, biurowe, handlu i usług, oświaty, przemysłowe, itp.).

W punkcie 2 załącznika podano wskaźniki procentowe dla inwestycji liniowych:

- ▶ budownictwo kolejowe od 3,5% ÷ 8,0%,
- ▶ budownictwo drogowe od 2,5% ÷ 5,0%,
- ▶ obiekty sieciowe od 2,5% ÷ 14,0%.

W ostatnim trzecim punkcie załącznika podano wskaźniki procentowe dla obiektów inżynierskich (m.in. mosty, zapory, maszty, oczyszczalnie ścieków) w zależności od kategorii złożoności, których w tym przypadku wyróżniono trzy (I ÷ III). Kształtują się one w przedziale od 3,0% do 7,5%.

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku wykonywania remontów, nadbudowy czy przebudowy, wskaźnik procentowy W powiększa się szacunkowo o 15% ÷ 30% w zależności od skomplikowania projektowanych robót. W przypadku rozbudowy (np. poziomej) wartość wskaźnika powiększa się o 5% ÷ 15%.

Istotnym jest także fakt, iż tak wyliczone planowane koszty prac projektowych nie obejmują opracowania danych wyjściowych, a w szczególności:

- ▶ uzyskania mapy prawnej, opracowania mapy dla celów projektowych,
- ▶ opracowania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (badań gruntowo-wodnych),
- ▶ opracowania operatów ochrony środowiska,
- ▶ inwentaryzacji obiektów, zagospodarowania terenu,
- ▶ inwentaryzacji i waloryzacji zieleni.

W sytuacji, gdy nie można ustalić wartości wskaźnika procentowego na podstawie załącznika do rozporządzenia, zamawiający (lub jednostka określająca planowane koszty prac projektowych) ustala go na podstawie danych lub informacji uzyskanych od właściwej izby samorządu zawodowego.

Reasumując, gdy przedmiotem zamówienia jest łączne zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych przez jednego wykonawcę – wartość takiego zamówienia jest sumą planowanych kosztów prac projektowych i planowanych kosztów robót budowlanych.

▶ DR INŻ. JANUSZ TRACZYK

Rzeczoznawca majątkowy, wykładowca w Wyższej Szkole Działalności Gospodarczej, autor licznych publikacji z zakresu kosztorysowania i rozliczania robót budowlanych

Gdy nie można ustalić wartości wskaźnika procentowego na podstawie przepisów rozporządzenia, zamawiający ustala go na podstawie danych z właściwej izby samorządu zawodowego

Uwagi ogólne do projektu ustawy o zagospodarowaniu gmin z 27.09.2004 r.

Projekt ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym gmin z 27 września 2004 r., przygotowany na posiedzenie Rządu RP, został zaprezentowany jako akt prawny mający na celu eliminację największych barier w procesach koniecznego przyspieszenia i rozszerzenia frontu inwestycji budowlanych, które mają ugruntować warunki stałego rozwoju gospodarczego kraju zarysowane w pierwszej połowie br.

Treść tego projektu stoi w oczywistej sprzeczności z tym celem i stwarza zagrożenie całkowitym chaosem w planowaniu i gospodarce przestrzennej kraju.

Taką negatywną ocenę projektu ustawy uzasadnia przyjęty tryb jej opracowania i uzgadniania oraz forma i treść podstawowych regulacji, a mianowicie:

1. Wyodrębnienie ustawy o zagospodarowaniu gmin burzy spójność pojęć i systemu planowania przestrzennego na wszystkich poziomach: od planowania przestrzennego w gminach do planu zagospodarowania przestrzennego kraju, których podstawy zostały zawarte w rozporządzeniu Prezydenta RP z 28 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli.

2. Projekt ustawy o zagospodarowaniu gmin nie określa w ogóle celów miejscowego planowania przestrzennego i należących wyłącznie do organu gminy zadań kształtowania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury.

3. Projekt ustawy o zagospodarowaniu gmin powtarza podobne koncepcje systemu miejscowego planowania przestrzennego gmin, jakie były zaproponowane w projekcie (z 26.07.2004 r.) zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r., które spotkały się z ogromną liczbą negatywnych ocen i uwag konsultantów i opiniodawców, zmuszających do zaniechania dalszej pracy nad tym wadliwym projektem.

4. Można uznać za uzasadnione zniesienie w projekcie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym gmin obowiązku opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jako elaboratu, który pod względem merytorycznym stanowi naturalny etap wstępny prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, natomiast nie stwarza podstawy do realizacji gospodarki przestrzennej i inwestycji.

5. Projekt ustawy o zagospodarowaniu gmin znosi również dotychczasową i utrzymaną w projekcie z 26 lipca 2004 r. formę „miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego”, jako

planu szczegółowego, dla wskazanych w studium fragmentów obszaru gminy, natomiast mnoży nowe, mało czytelne formy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stanowiących „prawo miejscowe”, zaliczając do nich:

1) plan przeznaczenia, sporządzany dla terenu całej gminy;

2) plan zabudowy, sporządzany dla terenu określonego w planie przeznaczenia;

3) gminne przepisy urbanistyczno-architektoniczne, zwane dalej „przepisami urbanistycznymi”, sporządzane dla terenu określonego w planie przeznaczenia.

6. Zaprojektowane trzy formy planów miejscowych nie stanowią samodzielnych elaboratów planistycznych, lecz wymagają wzajemnego uzupełniania się, co podważa ich praktyczną przydatność, jako podstawy realizacji inwestycji na obszarze gminy, w tym inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, warunkujących przygotowanie i realizację wszelkich innych inwestycji.

7. Opracowanie i uchwalanie każdego z projektowanych form planu miejscowego wymaga odpowiedniego nakładu pracy i zachowania określonego trybu legalizacji, co będzie zmuszać do zawieszenia działalności inwestycyjnej co najmniej na czas określony w ustawie.

8. Projekt nie przewiduje praktycznej możliwości i potrzeby zapewnienia, żeby wszystkie trzy formy planów miejscowych pokrywały cały obszar gminy, co oznacza, że na obszarach nieobjętych opracowaniem planu zabudowy i przepisami urbanistycznymi plan miejscowy, jakim będzie jedynie plan przeznaczenia, nie da wystarczającej podstawy do opracowania projektu jakiegokolwiek inwestycji budowlanej.

9. Mimo zakładanego w projekcie ustawy stanu niepełnego opracowania planów miejscowych dla całego obszaru gminy, likwiduje się cały rozdział 5 dotychczasowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r., zawierający przepisy o postępowaniu lokalizacyjnym na obszarach nieobjętych obowiązującym planem miejscowym, które były wprowadzić

wadliwe, ale istniała możliwość ich poprawienia i urealnienia.

10. W projekcie ustawy o zagospodarowaniu gmin nie przewiduje się w ogóle żadnych podstaw prawnych do wykonywania przez organ gminy zadań w zakresie bieżącego sterowania procesami realizacji planów miejscowych i stymulowania działalności inwestycyjnej, wymagającego stałego monitoringu procesów lokalizacyjnych i przygotowania inwestycji, szczególnie w stadiach przedprojektowych.

11. Naturalną formą monitoringu działalności inwestycyjnej powinno być przywrócenie powszechnego postępowania lokalizacyjnego w odniesieniu do każdej inwestycji na obszarze gminy lub zastąpienie go co najmniej obowiązkiem zgłoszenia organowi gminy przez inwestora informacji o przystąpieniu do opracowania projektu inwestycji o określonym przeznaczeniu i parametrach, w tym szczególnie dotyczących wpływu na środowisko i cechy obszaru ich oddziaływania na sąsiedztwo. Brak takiej informacji w organach gmin stworzy w bardzo krótkim czasie niepokonalne bariery inwestycyjne także w gminach, które zdołają w maksymalnym zakresie uzyskać wymagane formy planów miejscowych, ale zostaną pozbawione informacji o przygotowywanych inwestycjach, aż do czasu otrzymania odpisu pozwolenia na budowę.

12. Projekt ustawy o zagospodarowaniu gmin przewiduje jedynie fakultatywnie, że wójt, burmistrz albo prezydent miasta, może powołać gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną, jako organ doradczy, złożony w szczególności z osób o wykształceniu lub przygotowaniu fachowym związanym bezpośrednio z teorią i praktyką planowania przestrzennego. Waga zadań w zakresie miejscowego planowania przestrzennego gmin wymaga, aby komisje urbanistyczno-architektoniczne były powoływane obligatoryjnie, chociaż można dopuścić powołanie wspólnej komisji przez kilka sąsiednich gmin, jak to przewiduje obecna ustawa z 27 marca 2003 roku.

▶ MGR INŻ. ARCH. WŁADYSŁAW KORZENIEWSKI

▶ NOWE PRZEPISY:

▶ Rozporządzenie ministra infrastruktury z 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposób znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. nr 198, poz. 2041).

Wydane na podstawie art. 8 ust. 6 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. nr 92, poz. 881).

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o wyrobach budowlanych oznakowanie wyrobu budowlanego znakiem budowlanym jest dopuszczalne, jeżeli producent, mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dokonał oceny zgodności i wydał, na swoją wyłączną odpowiedzialność, krajową deklarację zgodności z Polską Normą wyrobu albo aprobatą techniczną.

Rozporządzenie określa tryb deklarowania zgodności, zawartość i wzór krajowej deklaracji zgodności, sposób znakowania wyrobów budowlanych znakiem budowlanym, a także zakres informacji dołączanej do wyrobu budowlanego znakowanego znakiem budowlanym. Jeżeli w specyfikacji technicznej nie został określony system oceny zgodności, producent dokonuje oceny zgodności według systemów określonych w § 4 rozporządzenia, które stanowią powtórzenie systemów oceny zgodności przewidzianych dla wyrobów budowlanych znakowanych CE.

Wymagane systemy zgodności dla poszczególnych grup wyrobów budowlanych określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Jeżeli w specyfikacji technicznej nie został określony system oceny zgodności, producent wyrobu budowlanego, może do 31 grudnia 2006 r., dokonywać oceny zgodności wyrobów budowlanych, stosując system 1 (w odniesieniu do wyrobów budowlanych wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia) albo system 4 (w odniesieniu do wyrobów budowlanych niewymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia). Od 1 stycznia 2007 r. będą obowiązywały wyłącznie metody, określone w § 4 rozporządzenia.

Rozporządzenie weszło w życie 11 października 2004 r.

▶ Rozporządzenie ministra infrastruktury z 27 sierpnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy

informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. nr 198, poz. 2042).

Wydane na podstawie art. 45 ust. 4 ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. nr 207, poz. 2016 z późn. zm.).

Obecnie wystąpienie do organu, który wydał decyzję na budowę, o wydanie dziennika budowy, nie jest związane z jednoczesnym złożeniem zawiadomienia o zamiarze rozpoczęcia robót budowlanych lub wznowienia robót budowlanych.

Postanowiono, że tablicę informacyjną należy umieścić na takiej wysokości, aby było możliwe jej odczytanie (dotychczas na wysokości co najmniej 2 m).

Rozporządzenie weszło w życie 25 września 2004 r.

▶ Rozporządzenie ministra infrastruktury z 30 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i trybu postępowania w sprawie rozbiórek nieużytkowanych lub niewykończonych obiektów budowlanych (Dz. U. nr 198, 2043).

Wydane na podstawie art. 72 ust. 1 ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

Rozporządzenie to było poprzedzone rozporządzeniem ministra infrastruktury z 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków i trybu postępowania dotyczącego rozbiórek oraz zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego (Dz. U. nr 120, poz. 1131), które utraciło moc 25 września 2004 r., w związku z nowelizacją prawa budowlanego z 16 kwietnia 2004 r. która zmieniła art. 71 ustawy – Prawo budowlane, regulujący obecnie szczegółowo problematykę zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego. Z tego względu rozporządzenie wydane na podstawie art. 72 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane reguluje jedynie tryb postępowania w sprawie rozbiórek obiektów budowlanych.

Aby wydać decyzję o nakazie rozbiórki, organ musi:

- ustalić przyczyny niewykonania przez właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego remontu, odbudowy lub wykończenia obiektu budowlanego,
- dokonać oględzin i oceny stanu technicznego,
- przeprowadzić rozprawę.

W przypadku gdy w wyniku przeprowadzo-

nych oględzin powstaną uzasadnione wątpliwości co do stanu technicznego obiektu budowlanego, organ nakazuje właścicielowi lub zarządcy obiektu budowlanego sporządzenie ekspertyzy technicznej tego obiektu. Ekspertyzę tę może sporządzić osoba posiadająca uprawnienia budowlane bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności, rzeczoznawca budowlany albo jednostka badawczo-rozwojowa bądź uczelnia posiadająca kompetencje do prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących budownictwa.

Jeżeli z ustaleń oględzin, ekspertyzy i rozprawy wynika, że obiekt budowlany lub jego część nie nadaje się do remontu, wykończenia lub odbudowy, organ wydaje decyzję o nakazie rozbiórki.

Rozporządzenie weszło w życie 25 września 2004 r.

▶ Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz. U. nr 200, poz. 2047).

W załączniku nr 1 do rozporządzenia ustalono wykaz prac wzbronionych młodocianym (czyli osobom między 16 a 18 rokiem życia). Są to m.in.:

- ręczne dźwiganie i przenoszenie przez jedną osobę na odległość powyżej 25 m przedmiotów o masie przekraczającej 20 kg (przy pracy dorywczej) i 12 kg (przy obciążeniu powtarzalnym),
- prace wykonywane na kolanach, w tym w szczególności przy ręcznym cyklowaniu podłóg, przy pracach brukarskich i posadzkarских,
- prace związane z obsługą młotów mechanicznych, prowadzeniem maszyn budowlanych, obróbką drewna przy użyciu pilarek łańcuchowych, obsługą pilarek tarczowych,
- prace grożące zawaleniem, w tym w szczególności:

- prace w zagłębieniach o głębokości większej niż 0,7 m, których szerokość jest mniejsza niż dwukrotna głębokość,
- prace przy budowie i rozbiórce obiektów budowlanych,
- prace na wysokości powyżej 3 m grożące upadkiem z wysokości, w tym w szczególności przy budowie, naprawie i czyszczeniu kominów.

W załączniku nr 2 do rozporządzenia ustalono wykaz prac wzbronionych młodocianym, przy których można zatrudniać młodocianych, jeżeli jest to niezbędne do odbycia przygotowania zawodowego młodocianego. Są to m.in.

– ręczne dźwiganie i przenoszenie przez jedną osobę na odległość powyżej 25 m przedmiotów o masie przekraczającej 20 kg (przy pracy dorywczej) i 12 kg (przy obciążeniu powtarzalnym) – łączny czas wykonywania tych czynności nie może przekraczać 1/3 czasu pracy młodocianego,

– prace przy układaniu podłóg, pod warunkiem wykonywania ich nie dłużej niż 3 godziny na dobę,

– prace w zagłębieniach do 1,5 m obudowanych zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych.

Rozporządzenie wejdzie w życie 15 grudnia 2004 r.

► **Rozporządzenie ministra infrastruktury z 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. nr 202, poz. 2072).**

Rozporządzenie zostało omówione w poprzednim numerze IB.

Rozporządzenie weszło w życie 1 października 2004 r.

► **Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 września 2004 r. sygn. akt P 4/04 (Dz. U. nr 204, poz. 2019).**

Przepisy regulujące postępowanie wieczystoksięgowe nakładają na właściciela nieruchomości obowiązek niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej. Skutkiem opieszałości uprawnionego jest odpowiedzialność odszkodowawcza oraz sankcja o charakterze karnym. Obywatele, którzy ze względów finansowych nie mają możliwości wywiązania się z obowiązków nałożonych na nich przepisami prawa, mogą ubiegać się o zwolnienie od kosztów sądowych.

W postępowaniu cywilnym zwolnienia od kosztów sądowych może domagać się każdy,

kto nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny (art. 113 Kodeksu cywilnego). W postępowaniu wieczystoksięgowym możliwość ta została jednak mocno ograniczona. Zgodnie z art. 626¹ § 4 Kodeksu cywilnego, w postępowaniu tym nie znajduje zastosowania regulacja z art. 113 Kc. Obywatele mogą być zwolnieni od opłat sądowych tylko w dwóch przypadkach. Po pierwsze, gdy są one wnoszone od środków zaskarżenia. Po drugie, jeśli nieruchomości została uzyskana wskutek czynności prawnej dokonanej w formie notarialnej, a wnioskodawca został w całości zwolniony od opłaty za wynagrodzenie notariusza. Nie jest natomiast możliwe zwolnienie od opłaty za wniosek wszczynający postępowanie przed sądem.

Do sądu w Krakowie wpłynął wniosek o ujawnienie w księgach wieczystych postanowienia spadkowego. Ze względu na nieuiszczenie opłaty sądowej wniosek został zwrócony wnioskodawcy, który został dodatkowo ukarany grzywną. Tadeusz S. wniósł o umorzenie nałożonej grzywny i zwolnienie go od kosztów sądowych z tytułu wpisu prawa własności w księgach wieczystych, ze względu na bardzo złą sytuację finansową i osobistą. W świetle opisanego powyżej stanu prawnego sąd musiał jednak odrzucić wniosek bez merytorycznego rozpoznania.

Zdaniem sądu pytającego art. 626¹ § 4 Kodeksu cywilnego narusza zasadę równości obywateli wobec prawa, wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji. Kwestionowany przepis dzieli uczestników postępowania wieczystoksięgowego na dwie kategorie – tych, którzy nabyli prawo w drodze czynności prawnej przed notariuszem i tych, którzy nabyli to prawo w drodze innego zdarzenia prawnego – np. w drodze dziedziczenia. W opinii sądu podział taki jest arbitralny i nieuzasadniony. Na gruncie postępowania cywilnego podjęcie jakichkolwiek czynności sądowych uwarunkowane jest uiszczeniem opłaty sądowej. W przypadku osób, które nie są w stanie ponieść kosztów sądowych, ograniczenie możliwości ubiegania się o zwolnienie od kosztów jest w praktyce równoznaczne z zamknięciem prawa do sądu. Zatem przepis wyłączający uprawnienie do ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych narusza konstytucyjną gwarancję prawa do sądu (art. 45 ust. 2 Konstytucji) oraz prawo do sądu sformułowane w art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Pod-

stawowych Wolności.

Trybunał orzekł, że art. 626¹ § 4 Kodeksu postępowania cywilnego jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 2 oraz 32 ust. 1 Konstytucji. Ponadto Trybunał postanowił umorzyć postępowanie w zakresie badania zgodności zaskarżonego przepisu z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Przedmiotem rozstrzygnięcia Trybunału był art. 626¹ § 4 Kodeksu postępowania cywilnego wprowadzający zasadę bezwzględnej odpłatności postępowania wieczystoksięgowego w pewnych kategoriach spraw. TK podkreślił, że w polskim systemie prawnym postępowanie wieczystoksięgowe ukształtowane zostało jako postępowanie sądowe. Musi ono zatem odpowiadać konstytucyjnym standardom właściwym dla postępowania sądowego.

Zdaniem TK bezwzględna konieczność uiszczenia kosztów postępowania wieczystoksięgowego jest wymaganiami nadmiernymi, utrudniającymi dostęp do obligatoryjnej procedury wieczystoksięgowej. Oznacza to, że chociaż droga sądowa w postępowaniu wieczystoksięgowym jest formalnie otwarta dla każdego, a podjęcie postępowania o wpis do księgi wieczystej jest wręcz nakazane (pod groźbą sankcji), to osoby ubogie nie mogą zrealizować tego uprawnienia. Tym samym naruszona została konstytucyjna gwarancja prawa każdego obywatela do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji).

Trybunał uznał także, że ustawodawca wprowadził istotne zróżnicowanie w zakresie konstytucyjnego prawa do sądu, traktując gorzej pewną grupę uczestników postępowania wieczystoksięgowego w porównaniu z uczestnikami innych postępowań. Ustawodawca nie wskazał uzasadnionych podstaw zróżnicowania uczestników postępowania wieczystoksięgowego pozbawiając jednych prawa do zwolnienia z kosztów, a pozostawiając to prawo innym.

► **Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia rodzajów nieruchomości uznawanych za niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. nr 207, poz. 2107).**

Rozporządzenie określa rodzaje nieruchomości, które zostały uznane za niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa.

Zgodnie z art. 19 pkt 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. nr 46, poz. 543 z późn. zm.) sprzedaż nieruchomości i oddawanie ich w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem i dzierżawę, jeżeli są położone na obszarach graniczących z nieruchomościami oddanymi w trwały zarząd na cele obronności i bezpieczeństwa państwa – wymaga porozumienia z właściwym w tych sprawach naczelnym organem administracji rządowej.

Wysokość stawek procentowych opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego w przypadku nieruchomości gruntowych oddanych na cele obronności i bezpieczeństwa państwa wynosi 0,3 proc. ich ceny (art. 72 ust. 3 pkt 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Wysokość stawek procentowych opłat rocznych z tytułu trwałego zarządu za nieruchomości oddane na cele obronności i bezpieczeństwa państwa wynosi 0,1 proc. ich ceny (art. 82 ust. 1 pkt 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Rozporządzenie weszło w życie 22 września 2004 r.

► **Rozporządzenie Rady Ministrów z 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. nr 207, poz. 2108).**

Rozporządzenie reguluje tryb przeprowadzania poszczególnych rodzajów przetargów na zbycie nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, tj.:

- przetargu ustnego nieograniczonego i ograniczonego oraz
- przetargu pisemnego nieograniczonego i ograniczonego.

Unormowano tryb postępowania przy przeprowadzaniu rokowań po drugim przetargu zakończonym wynikiem negatywnym.

Określono minimalną i maksymalną wysokość wadium, jakie uczestnik przetargu zobowiązany jest wpłacić, a także terminy oraz formy jego wnoszenia i zwrotu. Zwolniono z obowiązku wpłacenia wadium osoby, o których mowa w ustawie z 12 grudnia 2003 r. o zaliczeniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskie-

go (Dz. U. z 2004 r. nr 6, poz. 39), jeżeli osoby te przedstawią oryginał zaświadczenia lub decyzji potwierdzającej posiadanie tzw. uprawnień zabużańskich oraz złożą pisemne zobowiązanie do uiszczenia kwoty równej wysokości wadium ustalonego dla uczestnika przetargu w razie uchylecia się od zawarcia umowy sprzedaży lub oddania nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste.

Unormowano ponadto tryb postępowania w przypadku wniesienia przez uczestnika przetargu skargi na czynności związane z przeprowadzeniem tego przetargu oraz sposób rozpatrzenia skarg.

Rozporządzenie weszło w życie 22 września 2004 r.

► **Rozporządzenie Rady Ministrów z 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. nr 207, poz. 2109).**

Przepisy rozporządzenia co do zasady stanowią powtórzenie dotychczas obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z 27.11.2002 r. w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. nr 230, poz. 1924).

Nowe uregulowania dotyczą m.in. określenia wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego (§§ 48-49), wartości nieruchomości, których przepadek orzeczono na rzecz Skarbu Państwa, w przypadku stwierdzenia nieważności tego orzeczenia (§ 53), a także określenia wartości nieruchomości na potrzeby regulacji spraw majątkowych kościelnych osób prawnych i związków wyznaniowych (§ 52).

Rozporządzenie weszło w życie 22 września 2004 r.

► **Ustawa o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 213, poz. 2157).**

Do kosztów przedsięwzięcia, kredytowanego maksymalnie w 70 proc. z KFM, można obecnie zaliczyć zakup inwestycji rozpoczętych przez innych inwestorów, a także koszty adaptacji istniejących budynków na cele mieszkalne. Do kosztów przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlanego można

zaliczyć także wartość nieruchomości, jeżeli została ona wniesiona jako wkład niepieniężny i jest ona przeznaczona do realizacji tego przedsięwzięcia.

Wprowadzono obowiązek stosowania przepisów ustawy z 29 stycznia 2004 r. o zamówieniach publicznych przy wyborze wykonawcy zamówienia w ramach przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlanego, realizowanego przez TBS-y lub spółdzielnie mieszkaniowe z udziałem środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego.

Wysokość czynszu w zasobach TBS-u ustala organ tego towarzystwa.

Ustawa weszła w życie 15 października 2004 r.

► **Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 24 sierpnia 2004 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o systemie oceny zgodności (Dz. U. nr 204, poz. 2087).**

► **TRWAJĄ PRACE NAD:**

► Rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Projekt przewiduje wiele zmian, a wśród nich możliwość skorzystania ze wspólnego rozliczenia z podatku w przypadku, gdy współmałżonek podatnika zmarł w trakcie roku podatkowego albo po tym roku, ale przed złożeniem zeznania podatkowego. Proponuje się także zmienić sposób ustalania limitu odliczanych darowizn (ma to być maksymalnie do 6 proc. dochodu uzyskanego przez podatnika; obecnie do 350 zł rocznie).

► Poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Projekt przewiduje wprowadzenie możliwości wydawania decyzji o warunkach zagospodarowania terenu ze względu na zalesianie gruntów rolnych w przypadku braku planu zagospodarowania przestrzennego.

► **ORZECZNICTWO:**

► Obiekty kontenerowe są obiektami budowlanymi w rozumieniu art. 3 pkt 1 lit. b i pkt 3 Prawa budowlanego. Budowa tego rodzaju obiektów budowlanych nie wymaga

pozwolenia na budowę tylko wówczas, gdy są przeznaczone do czasowego użytkowania w trakcie realizacji robót budowlanych i w celu ich wykonania (art. 29 ust. 1 pkt 24 Prawa budowlanego). Celem tego wyłączenia jest bowiem umożliwienie wykonywania określonych robót budowlanych. Z tych względów budowa obiektów kontenerowych, które służą realizacji innych celów, w tym prowadzeniu w tych obiektach działalności gospodarczej bez pozwolenia na budowę, stanowiła samowolę budowlaną w rozumieniu art. 48 Prawa budowlanego, w brzmieniu tego przepisu przed wejściem w życie ustawy z 27 marca 2003 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych ustaw (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 kwietnia 2004 r.,

sygn. akt OSK 104/2004, ONSAiWSA 2004/1, poz. 27).

► Przepis art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 ze zm.) nie może stanowić samostojącej podstawy ustalania jakichkolwiek opłat, jest to przepis kompetencyjny konkretyzowany w ustawach odrębnych. W odniesieniu do opłat za włączenie wybudowanego przyłącza do sieci wodociągowej, za taką konkretyzację nie może być uznany przepis art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. nr 9, poz. 43 ze zm.).

Termin „warunki przyłączenia” użyty w art. 15 ust. 4 ustawy z 7 czerwca 2001 r. o zbioro-

wym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków (Dz. U. nr 72, poz. 747) powinien być rozumiany jako warunki techniczne, jakim powinno odpowiadać przyłącze. Zasadne jest zatem stwierdzenie, że nie można uzależniać przyłączenia do gminnej sieci wodociągowej od spełnienia innych warunków m.in. wniesienia opłaty (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 17 września 2003 r. sygn. akt II SA/Łd 1131/2003).

► KONRAD ŁACIŃSKI

Pracownik Departamentu Orzecznictwa
w Ministerstwie Infrastruktury

CPV - Wspólny Słownik Zamówień

Wspólny Słownik jest systemem klasyfikacji produktów, usług i robót budowlanych stworzonym na potrzeby zamówień publicznych.

Polskie Prawo zamówień publicznych przewiduje obowiązek stosowania klasyfikacji CPV (Common Procurement Vocabulary), czyli Wspólnego Słownika Zamówień, od dnia akcesji Polski do UE, tj. od 1 maja 2004 roku. Zasady dotyczące jego stosowania reguluje Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2151/2003 z 16 grudnia 2003 r. Pełny tekst opublikowany został jako załącznik do rozporządzenia nr 2151 w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej z 17 grudnia 2003 roku (OJ L nr 329).

CPV składa się ze słownika głównego oraz słownika uzupełniającego. Słownik główny obejmuje nazwy dostaw, robót budowlanych lub usług, którym przypisane zostały określone 9-cyfrowe kody. Pierwsze dwie oznaczają dział (45000000-7 oznacza „roboty budowlane”), pierwsze trzy identyfikują

grupy, pierwsze cztery – klasy, natomiast pierwsze pięć oznaczają kategorie. Ostatnia dziewiąta cyfra służy do weryfikacji poprawności poprzednich.

Słownik uzupełniający, który składa się z kodu słowno-liczbowego, pozwala uszczegółwić przedmiot zamówienia.

Słownik służy Zamawiającemu do sprecyzowania w wymagany sposób przedmiotu zamówienia, a także do wyszukiwania ogłoszeń o zamówieniach w obszarze całej Unii. Dobór kodu zależy od pożądanego stopnia uszczegółwienia zamówienia. Im więcej zer w kodzie, tym przedmiot zamówienia jest bardziej ogólny. Im wyższy poziom precyzji, tym więcej cyfr określających kolejno: grupę, klasę i kategorię. Może się zdarzyć, że dla określenia danego przedmiotu zamó-

wienia konieczne jest zastosowanie kilku kodów. Przepisy dopuszczają taką możliwość – wówczas pierwszy kod traktowany jest jako nazwa zamówienia i może być „wielozeroowy”, czyli ogólny.

Podstawę prawną do stosowania Wspólnego Słownika stanowią przepisy (art. 30 i 31) ustawy z 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz. U. nr 19, poz. 177).

Urząd Zamówień Publicznych udostępnia bezpłatnie publikację „Wspólny Słownik Zamówień. Tekst Rozporządzenia 2151/2003 oraz program ułatwiający korzystanie z klasyfikacji CPV”.

(red.)

W poprzednim numerze Inżyniera Budownictwa na stronie 36, do informacji o danych teleadresowych wydawnictwa zakradł się błąd literowy, dlatego raz jeszcze powtarzamy wszystkie dane poprawnie:

Wydawnictwo Polski Cement Sp. z o. o., 30-003 Kraków, ul. Lubelska 29
tel. (0-12) 423-33-55, tel./faks (0-12) 423-33-45
e-mail: wydawnictwo@polskicement.com.pl, <http://www.polskicement.com.pl>

VAT w budownictwie

Poniżej przytaczamy odpowiedzi Ministerstwa Finansów oraz urzędów skarbowych na pytania podatników dotyczące określenia właściwej stawki podatku VAT przy rozliczaniu różnych usług budowlanych.

Ministerstwo Finansów

Jak należy postąpić w sytuacji, gdy roboty budowlane dotyczą infrastruktury towarzyszącej związanej zarówno z budownictwem mieszkaniowym, jak i przemysłowym. Czy mogą zastosować stawkę 7% do całej infrastruktury towarzyszącej?

Zgodnie z postanowieniami art. 146 ust. 1 pkt 2 lit. a) obniżona do wysokości 7% stawka podatku od towarów i usług ma zastosowanie wyłącznie do infrastruktury towarzyszącej związanej z budownictwem mieszkaniowym. W związku z tym w przypadku gdy realizowana infrastruktura towarzysząca będzie miała związek zarówno z budynkami mieszkalnymi jak i obiektami przemysłowymi, na podstawie posiadanych dokumen-

tów kosztorysowych i projektowych, należy wyodrębnić część związaną z budownictwem mieszkaniowym oraz budynkami przemysłowymi i opodatkować zrealizowaną inwestycję zgodnie z obowiązującymi dla tych obiektów stawkami, tj. **7% dla infrastruktury towarzyszącej związanej z budownictwem mieszkaniowym i 22% dla pozostałej części.**

Jaką stawką opodatkowany jest grunt przy sprzedaży lokalu mieszkalnego przez dewelopera po 1 maja 2004 r. ?

Stawka podatku od towarów i usług przy sprzedaży gruntu zależy od tego, jaką stawką opodatkowana jest dostawa budynków lub budowli trwale związanych z gruntem. Związane jest to z przepisem art. 29 ust. 5 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, z którego wynika, że w **przypadku dostawy budynków lub budowli trwale z gruntem związanych albo części takich budynków lub budowli z pod-**

stawy opodatkowania nie wyodrębnia się wartości gruntu.

Zgodnie z art. 146 ust. 1 pkt 2 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. nr 54, poz. 535) od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2007 r. stawkę 7% stosuje się do obiektów budownictwa mieszkaniowego lub ich części, z wyłączeniem lokali użytkowych.

Organy skarbowe

Za który miesiąc w deklaracji VAT-7 należy ująć obrót z tytułu wykonywanej usługi budowlanej?

Podatnik usługę budowlaną wykonał 24.06.2004 r. i tego dnia wystawił fakturę VAT. Zapłatę otrzymał w całości 2.07.2004 r.

Zgodnie z art. 19 ust. 13 pkt 2 lit. d) ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. nr 54, poz. 535) **obowiązek podatkowy w przypadku usług budowlanych lub budowlano-montażowych powstaje z chwilą otrzymania całości lub części zapłaty, nie**

później jednak niż 30 dnia, licząc od dnia wykonania usługi.

Określony w przepisach moment powstania obowiązku podatkowego wskazuje na termin rozliczenia przez podatnika podatku z tytułu wykonanej czynności. W przedstawionej sytuacji obowiązek podatkowy powstał 2.07.2004 r. dlatego też obrót z tytułu wykonania tej usługi należy ująć w deklaracji VAT-7 za lipiec 2004 r.

W jaki sposób należy opodatkować usługi remontowo-budowlane dla budownictwa mieszkaniowego?

Podatnik prowadzi działalność gospodarczą polegającą na wykonywaniu usług remontowo-budowlanych dla budownictwa mieszkaniowego (PKOB 111). Wykonując zlecenie, używa on zakupione przez siebie materiały, takie jak: okna, wanny, itp.

W myśl art. 146 ust. 1 pkt 2 lit. a) wspomnianej ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług do 31 grudnia 2007 r. stosuje się stawkę w wysokości 7% w odniesieniu do robót budowlano-montażowych, remontów i robót konserwacyjnych, ale tylko wów-

7
czy
22
proc.
VAT

▼
7
czy
22
proc.
VAT

czas, gdy roboty te będą związane z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą temu budownictwu. Przez roboty związane z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą rozumie się roboty budowlane dotyczące inwestycji w zakresie obiektów budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury towarzyszącej oraz remontów obiektów budownictwa mieszkaniowego (art. 146 ust. 2). Stosownie do art. 41 ust. 1 ustawy materiały budowlane są opodatkowane podatkiem VAT według stawki 22%.

W zawartych umowach cywilnoprawnych strony określają, co jest przedmiotem umowy sprzedaży. Jeżeli przedmiotem sprzedaży jest montaż okien lub zainstalowanie wanny w obiekcie budownictwa mieszkaniowego łącznie np. z transportem i materiałem usługodawcy, obrotem dla niego będzie uzgodniona kwota za wykonanie określonej usługi, a z punktu widzenia nabywcy świadczeniem głównym będzie właśnie wyko-

nanie tej usługi, to nie ma przeszkód do zastosowania stawki podatku VAT w wysokości 7% (zgodnie z art. 146 ust. 1 pkt 2 lit. a) ustawy) do całości świadczenia.

Wystawiona faktura VAT powinna zawierać określenie robót budowlanych, a ponadto wskazanie, z jakim obiektem są one związane i stawkę podatkową odnoszącą się do całości tej usługi. Natomiast w sytuacji, gdy podatnik podpisał z odbiorcą umowę cywilnoprawną, z której wynika uprawnienie do odrębnego rozliczenia zużytych materiałów budowlanych, należy zastosować stawki podatkowe dla poszczególnych składników usługi (montaż - 7%, dostawa okien i wanny - 22%).

Należy podkreślić, iż identyfikacja towarów i usług następuje poprzez klasyfikacje statystyczne. Obowiązek prawidłowego zaklasyfikowania wykonywanych czynności ciąży na podatniku. Zgodnie z art. 2 pkt 6 i art. 8 ust. 3 ustawy o VAT towary i usługi objęte jej przepisami identyfikowane są za pomocą klasyfikacji statystycznych.

Czy można stosować stawkę podatku od towarów i usług w wysokości 7% w przypadku świadczenia przez przedsiębiorcę usług budowlanych obejmujących wartość robót oraz wartość zakupionych przez niego materiałów?

Podatnik zadał pytanie dotyczące wyjaśnienia kwestii stosowania stawki 7% w przypadku zakupywania przez przedsiębiorcę materiałów budowlanych ze stawką 22%, a następnie świadczenia usług związanych z budownictwem mieszkaniowym.

Stosownie do przepisu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. nr 54, poz. 535) opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega m.in. odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 8 ust. 1 ww. ustawy przez odpłatną dostawę towarów na terytorium kraju rozumie się przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel, zaś przez odpłatne świadczenie usług każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów w rozumieniu art. 7.

Aby rozpatrywać wysokość stawki obowiązującej na świadczenie usług budowlanych związanych z budownictwem mieszkaniowym, należy sięgnąć do przepisów przejściowych. W myśl art. 146 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy do 31.12.2007 stawka podatku od towarów i usług w wysokości 7% obowiązuje w odniesieniu do:

1. Robót budowlano-montażowych oraz remontów konserwacyjnych związanych z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą.
2. Obiektów budownictwa mieszkaniowego i ich części z wyłączeniem lokali użytkowych.

Przez roboty związane z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą w myśl art. 146 ust. 2 rozumie się roboty budowlane dotyczące zarówno inwestycji w zakresie obiektów budownictwa

mieszkaniowego i infrastruktury towarzyszącej temu budownictwu, jak i remontów obiektów budownictwa mieszkaniowego.

W przypadku świadczenia przez przedsiębiorcę określonego rodzaju usług z zawartej ze zleceniodawcą w dowolnej formie umowy cywilnoprawnej powinno wynikać przede wszystkim, czy jej przedmiotem są roboty budowlane oraz czy usługa wykonana zostanie z dostarczonych przez wykonawcę materiałów. W przypadku wykonania przez świadczącego usługę całego zakresu robót budowlano-montażowych, należy stosować jednolitą stawkę VAT od pełnej wartości tych robót. Obrotem podatnika jest w tej sytuacji uzgodniona kwota za wykonanie określonej usługi, bez względu na jej poszczególne elementy. W przypadku wykonania usługi z materiałów dostarczonych przez wykonawcę obrót stanowiący podstawę opodatkowania usługi obejmuje także należność za wykorzystywane materiały, a więc opodatkowanie nastąpi według stawki przewidzianej dla wykonania usługi, ale z uwzględnieniem rodzaju obiektu, w którym roboty zostały wykonane.

Reasumując: **wykonując usługę budowlano-montażową w obiektach budownictwa mieszkaniowego (PKOB: 111, 112 i ex 113 w rozumieniu art. 21 pkt 12 ww. ustawy) z użyciem własnych materiałów, do całej wartości robót podatnik może zastosować stawkę podatku w wysokości 7%.**

Pamiętać jednak należy, że każdy podatnik obowiązany jest do prawidłowego określenia przedmiotu opodatkowania, co wiąże się z prawidłowym zdefiniowaniem czynności (również w zakresie klasyfikacji) oraz prawidłowego jego opodatkowania.

Podatnik zwrócił się z zapytaniem dotyczącym określenia stawki VAT dla robót budowlanych w zakresie remontów i konserwacji sieci i węzłów ciepłowniczych, które w 75% służą zaopatrzeniu w ciepło w budownictwie mieszkaniowym.

W myśl art. 146 ust. 1 pkt 2 lit. a) ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. nr 54, poz. 535) od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej do 31 grudnia 2007 r. stosuje się stawkę w wysokości 7% w odniesieniu do robót budowlano-montażowych oraz remontów i robót konserwacyjnych związanych z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą. Zgodnie z ust. 2 artykułu 146 ww. ustawy, przez roboty związane z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a), rozumie się roboty budowlane dotyczące inwestycji w zakresie obiektów budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury towarzyszącej oraz remontów obiektów budownictwa mieszkaniowego. Zgodnie z art. 146 ust. 3 ww. ustawy przez infrastrukturę towarzyszącą budownictwu mieszkaniowemu, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a), rozumie się:

- sieci rozprzewadzające, wraz z urządzeniami, obiektami i przyłączykami do budynków mieszkalnych,
- urządzenie i zagospodarowanie terenu w ramach przedsięwzięć i zadań budownictwa mieszkaniowego, w szczególności drogi, dojścia, dojazdu, zieleń i małą architekturę,
- urządzenia i ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, oczyszczanie ścieków, kotłownie oraz sieci wodociąg-

owe, kanalizacyjne, ciepłone, elektroenergetyczne, gazowe i telekomunikacyjne – jeżeli są one związane z obiektami budownictwa mieszkaniowego.

Zgodnie z postanowieniami art. 146 ust. 1 pkt 2 lit. a) ww. ustawy, obniżona do wysokości 7% stawka podatku od towarów i usług ma zastosowanie wyłącznie do infrastruktury towarzyszącej związanej z budownictwem mieszkaniowym. **W związku z tym, w przypadku gdy realizowana infrastruktura towarzysząca będzie miała związek zarówno z budynkami mieszkalnymi jak i obiektami przemysłowymi, na podstawie posiadanych dokumentów kosztorysowych i projektowych, należy wyodrębnić część związaną z budownictwem mieszkaniowym oraz budynkami przemysłowymi i opodatkować zrealizowaną inwestycję zgodnie z obowiązującymi dla tych obiektów stawkami, tj. 7% dla infrastruktury towarzyszącej związanej z budownictwem mieszkaniowym i 22% dla pozostałej części.**

Jednocześnie wyjaśniamy, że organy podatkowe nie są uprawnione do dokonywania klasyfikacji statystycznych. Jeżeli podatnik ma wątpliwości dotyczące zakwalifikowania świadczonych usług lub sprzedawanych towarów, powinien wystąpić w tej sprawie do właściwego organu statystycznego.

▼
7
czy
22
proc.
VAT

Wprowadzanie do obrotu wyrobów budowlanych

Od 11 października br. obowiązuje rozporządzenie ministra infrastruktury w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. nr 198, poz. 2041).

Rozporządzenie stanowi realizację delegacji ustawowej, zawartej w art. 8 ust. 6 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. nr 92, poz. 881), która upoważnia ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz znakowania wyrobów budowlanych znakiem budowlanym.

Dotychczas ta kwestia regulowana była przez rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z 31 lipca 1998 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wzoru deklaracji zgodności oraz sposobu znakowania wyrobów budowlanych dopuszczanych do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie (Dz. U. nr 113, poz. 728), wydane na podstawie art. 10 ust. 4 pkt 2 ustawy z 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Przepisy art. 10 ustawy - Prawo budowlane zastąpione zostały ustawą o wyrobach budowlanych.

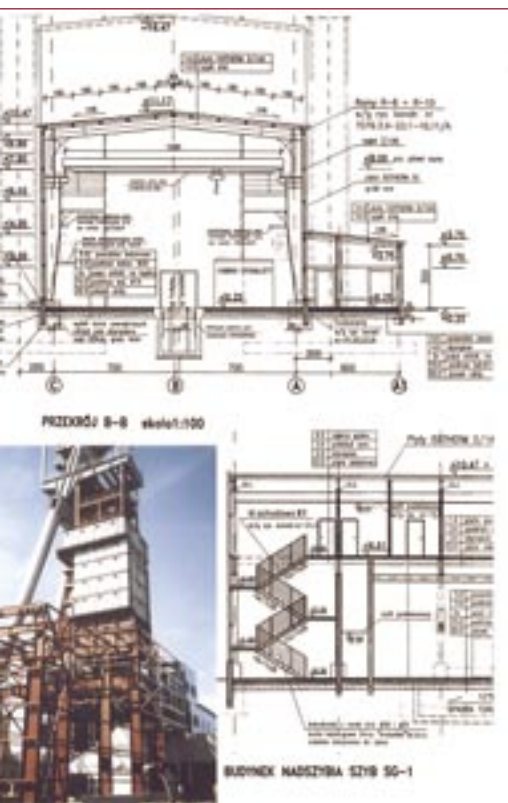
Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy o wyrobach budowlanych wyrób budowlany może być wprowadzony do obrotu, jeżeli nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych i jeżeli jest oznakowany znakiem budowlanym. Oznakowanie wyrobu budowlanego znakiem budowlanym jest dopuszczalne, jeżeli producent, mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dokonał oceny zgodności i wydał, na swoją wyłączną odpowiedzialność, krajową deklarację zgodności z Polską Normą wyrobu albo aprobatą techniczną.

źródło: www.mi.gov.pl

KRAKÓW

Konferencja „REW-INŻ KRAKÓW'2004” organizowana pod patronatem Prezydenta Miasta Krakowa – prof. Jacka Majchrowskiego odbędzie się w dniach **24-26 listopada** w Krakowie. Organizatorami konferencji są: krakowski oddział PAN – Komisja Budownictwa; Wydział Inżynierii Lądowej PK, krakowski oddział PZITB; MOiB i Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa. Podczas konferencji poruszone zostaną następujące zagadnienia: materiałowe i technologiczne, badawczo-projektowe, konstrukcyjne, geotechniczne i infrastruktura, a także trwałość zabezpieczeń i utrzymania obiektów i zespołów zabytkowych oraz zagadnienia prawno-ekonomiczne.

Szczegółowych informacji udziela:
PZITB O/Kraków, ul. Straszewskiego 28
31-113 Kraków
tel./faks (0-12) 422 30 83
e-mail: pzitb@pzitb.org.pl

WROCŁAW

Problemy projektowania, budowy oraz utrzymania mostów małych i średnich rozpiętości będą tematem V konferencji naukowo-technicznej „MOSTY MAŁE”, która odbędzie się w dniach **2-3 grudnia 2004** roku we Wrocławiu, na Politechnice Wrocławskiej. Wśród tematów, które wypełnią konferencję, znalazły się m.in.: projektowanie, budowa i utrzymanie obiektów mostowych, autostradowych i kolejowych dostosowanych do dużych prędkości ruchu, wzmacnianie eksploatowanych konstrukcji mostowych, nowe rozwiązania konstrukcyjne mostowych obiektów betonowych, stalowych, zespolonych, kompozytowych i współpracujących z gruntem oraz systemy gospodarowania infrastrukturą mostową.

Organizatorami konferencji są: Instytut Inżynierii Lądowej Politechniki Wrocławskiej, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oraz Związek Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej.

Biuo Konferencji „MOSTY MAŁE”:
Instytut Inżynierii Lądowej PW
Wyb. ST. Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław
tel./faks (0-71) 320 35 45
e-mail: mostmaly@il4odt.iil.pwr.wroc.pl
www.iil.pwr.wroc.pl/mostmaly/

WARSZAWA

W siedzibie Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód przy ul. Marszałkowskiej 15 w Warszawie odbędzie się **14 grudnia br.** o godz. 10.30 XII FORUM IPB. W FORUM wezmą udział: dr Andrzej Bratkowski - podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury i mgr inż. arch. Andrzej Urban - prezes Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego.

Podczas spotkania przewidziano dyskusję panelową na temat:

- ▶ Inwestycyjny proces budowlany – bariery inwestycyjne i propozycje działań usprawniających.
- ▶ Aktualne procedury administracyjne związane z wydaniem pozwolenia na budowę.
- ▶ Prace studialne i przedprojektowe oraz studium wykonalności inwestycji finansowanych ze środków UE.

▶ Aktualne problemy uzgadniania dokumentacji, zatory płatnicze.

Informacji na temat warunków udziału w FORUM udziela organizator:

Izba Projektowania Budowlanego
ul. Śliska 52, 00-826 Warszawa
tel.(0-22) 654 97 01, 620 13 99
faks (0-22) 654 57 39
e-mail: ipb@ipb.org.pl

Projekt Inżynierski Roku 2004

Przeglądy inżynierskich projektów organizuje co dwa lata Izba Projektowania Budowlanego. Idea przedsięwzięcia ma na celu spopularyzowanie opracowań branżowych, bowiem efekty pracy projektanta: konstruktora, instalatora, elektryka czy technologa w kompleksowym projekcie inwestycji rzadko bywają prezentowane samodzielnie czy szczegółowo omawiane.

Konkursy i wystawy ograniczane są lub dominowane przez efektowne opracowania architektoniczne – współudział inżynierów branżowych w ich tworzeniu – trudny do pokazania – pozostaje niezauważony, chociaż często są to wybitne, nowatorskie i ciekawe rozwiązania.

Dla autorów takich projektów powstała idea otwartego przeglądu „Projekt Inżynierski Roku”. Do udziału w nim Organizatorzy zapraszają inżynierów z różnych przedsiębiorstw w celu prezentacji i popularyzacji autorskich rozwiązań z różnych dziedzin, a w tym: komunikacyjnych, technologicznych, specjalistycznych projektów gospodarki morskiej czy górnictwa.

Szczegółowych informacji udzielają:

Izba Projektowania Budowlanego, ul. Śliska 52, 00-826 Warszawa
Grażyna Rogowska-Furtak, tel. (0-22) 654 09 66, 654 97 01
faks (0-22) 654 57 39, e-mail: ipb@ipb.org.pl

inż. Zbysław Kałkowski, Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
ul. Cieszyńska 2, 30-015 Kraków
tel. (0-12) 294 52 82, 0/602 73 47 52

Szanse rozwoju mieszkalnictwa w Polsce po przystąpieniu do Unii Europejskiej

Jubileuszowa Konferencja Spalska, zorganizowana przez Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa i Polskie Towarzystwo Mieszkaniowe pod patronatem ministra infrastruktury odbywała się w dniach 11 – 13 października w Spale. Spotkanie zdominowały sprawy finansowania nowej i utrzymania istniejącej już zabudowy mieszkaniowej. Dyskutowano o nowych możliwościach rozwoju i korzystania ze środków pomocowych UE, kredytowaniu społecznego budownictwa czynszowego ze środków Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, zasadach partycypacji w kosztach budowy mieszkań w Towarzystwach Budownictwa Społecznego. Odrębnym zagadnieniem była zmiana polityki społecznej gmin i konieczność - wobec powszechnego braku mieszkań socjalnych - przeznaczania 10 proc. gminnych zasobów mieszkaniowych na lokale komunalne.

Omawiano także kwestię mobilności siły roboczej – nie występuje jeszcze u nas zjawisko przemieszczania się ludzi poszukujących pracy, ze względu na zbyt duże przywiązanie do miejsca zamieszkania i niedostatecznie rozwinięty rynek mieszkań na wynajem. Dobrą ku temu okazją mogłyby być przygotowywane gminne strategie mieszkaniowe, które pozwalają na lepszą identyfikację problemów lokalnej społeczności.

Za najpilniejsze zadania w budownictwie na dziś uważam ułatwienie dostępności do terenów budowlanych, likwidację biurokratycznych barier inwestycyjnych i wyzwolenie takich elementów polityki mieszkaniowej, które stwarzają szansę rozwoju. Jeśli chcemy zbliżyć się do mieszkaniowych standardów europejskich, to konieczne będzie przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową terenów wykorzystywanych obecnie w inny sposób. Oznaczałoby to zapotrzebowanie na ok. 200 tys. hektarów uzbrojonych gruntów, być może w części przemysłowych i powojennych, ale w części jeszcze teraz rolniczych – podkreślił uczestniczący w konferencji podsekretarz stanu w ministerstwie infrastruktury - **Andrzej Bratkowski**.

Tematy wygłoszonych w Spale referatów wskazują wyraźnie, że problem zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych jest jednym z najistotniejszych,

które od lat czekają na rozwiązanie:

▲ Uwarunkowania i bariery rozwoju budownictwa mieszkaniowego w Polsce w latach 2000-2010 - **Ryszard Uchman**, SGH;

▲ Rozwiązania systemowe w zakresie wspierania budownictwa mieszkaniowego i gospodarki mieszkaniowej przez państwo w wybranych krajach UE – **Władysław Dominiak, Hanka Zaniewska**, Instytut Rozwoju Miast;

▲ Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa przez organizacje pozarządowe i inne podmioty w wybranych krajach UE – **Edward Kozłowski**, Krakowski Instytut Nieruchomości;

▲ Sytuacja po uzyskaniu członkostwa w UE – nowe możliwości rozwoju i korzystania ze środków pomocowych UE - **Maciej Król**, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej;

▲ Rola Banku Gospodarstwa Krajowego w finansowaniu inwestycji komunalnych realizowanych z udziałem funduszy UE - **Wojciech Rzepka**, BGK;

▲ Renowacja budynków mieszkalnych na obszarach miejskich w kontekście polityki państwa i finansowego wsparcia z UE - **Tadeusz Biliński**, Uniwersytet Zielonogórski.

W ostatnim dniu konferencji obrady rozpoczęło wystąpienie **Andrzeja Bratkowskiego** nt. Europeizowanie polskiego mieszkalnictwa – wyzwaniem pokoleniowym (publikowane w IB 7/2004, s. 2-5), a następnie wysłuchano referatów: o podstawowych tezach społecznego programu rozwoju mieszkalnictwa proponowanych przez Polskie Towarzystwo Mieszkaniowe – **Stanisława Kukuryki** (PTM), o kredytowaniu społecznego budownictwa czynszowego ze środków KFM w 2004 roku – **Aliny Muzioł-Węclawowicz** (BGK) oraz zasadach partycypacji w kosztach budowy mieszkań w Towarzystwach Budownictwa Społecznego – **Jarosława Parzyszka** z Komunalnego TBS w Białymstoku.

Spalskiej Konferencji towarzyszyły wystąpienia przedstawicieli banków oraz prezentacje organizacji i firm budowlanych.

(red.)

Pozycje omówione w aktualnym wydaniu IB można zamawiać w Dziale Wydawniczym ITB tel. (0-22) 566 42 08 faks (0-22) 566 42 82

Instytut Techniki Budowlanej

ITB jest najstarszym powojennym wydawcą fachowej literatury budowlanej. Wystarczy wspomnieć, że pierwsze drukowane wydanie „Budownictwa ogólnego” autorstwa prof. Wacława Żencykowskiego ukazało się (w latach 1946-51) nakładem Instytutu Badawczego Budownictwa (dawna nazwa ITB). Obecnie Instytut wydaje: kwartalnik „Prace Instytutu Techniki Budowlanej” oraz kilka serii nieperiodyków.

Z serii „Prace Naukowe ITB” wybraliśmy monografię: **Bohdan Lewicki, Roman Jarmontowicz, Jan Kubica, „Podstawy projektowania niezbrojonych konstrukcji murowych”. Wyd. I, s. 352, rys. 130, tabl. 57, format B5, oprawa broszurowa laminowana.**

Wszyscy autorzy mają bogaty dorobek naukowo-badawczy oraz liczne publikacje przedmiotowe, od wielu lat pracują w Komisjach Problemowych PKN zajmujących się konstrukcjami murowymi. Dzieło swoim zakresem tematycznym odpowiada PN-B-03002: 1991 „Konstrukcje murowe niezbrojone. Projektowanie i obliczanie”, zharmonizowanej z Eurokodem 6.

Przedmiotem monografii są podstawy ustaleń normowych, dotyczące: 1) wytrzymałości i odkształcalności muru, przyjmowanych do obliczeń konstrukcji murowych oraz 2) zapewnienia niezawodności, głównie konstrukcji ściennych.

Treść zawiera: podstawy projektowania, elementy murowe (ceramiczne, z betonu komórkowego, silikatowe, z kamienia naturalnego), ich wytrzymałość, zaprawy do murów, mury w złożonym stanie naprężenia, odkształ-

calność muru, ściany obciążone głównie pionowo, ściany usztywniające, ściany obciążone głównie poziomo.

Jako materiał studialny autorzy wykorzystali zespolone opracowanie na temat projektowania konstrukcji murowych przygotowane pod kierunkiem B. Lewickiego w ramach Projektu Badawczego Komitetu Badań Naukowych oraz nowe studia i wyniki badań przeprowadzonych w ostatnich latach w ITB i na Politechnice Śląskiej oraz inne (powołują się na 334 źródłowe publikacje krajowe i zagraniczne).

Główny nacisk autorzy położyli na doświadczalną weryfikację przyjętych założeń, pomijając te wątki założeń teoretycznych, które nie dają się sprawdzić eksperymentalnie, co istotnie zwiększa praktyczną przydatność dzieła.

Monografia jest adresowana do: wykładowców akademickich, naukowców podejmujących nowe badania, projektantów konstrukcji murowych i rzeczoznawców budowlanych, przed którymi praktyka stawia problemy zmuszające do poznania przesłanek, na których oparte zostały ustalenia normowe.

Z serii „Instrukcje, wytyczne, poradniki” pod Red. Nacz. **Olgerda Koryckiego, przybliżymy Czytelnikom: 1) cykl „Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych”, 2) cykl „Budynki wielkopłytowe – wymagania podstawowe” oraz poradnik, pt.: „Katalog mostków termicznych”.**

„Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych”. Edytor cyklu: **Lesław Brunarski. Cykl tworzą 23 broszury o objętości od 16 do 200 s., format B5.**

Od czasu opublikowania przez „Arkady” IV wydania 4-częściowego I tomu „Warunków technicznych wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych. Budownictwo ogólne”, opracowanego przez ITB, upłynęło już 15 lat. W tym okresie nastąpiły w kraju radykalne zmiany na rynku materiałów budowlanych i w technologii robót. Powstałej luki nie wypełniły dotychczas normy, zwłaszcza uwzględniające nowoczesne technologie i wyroby budowlane. Dlatego z zadowoleniem należy powitać to całkowicie nowe opracowanie „Warunków...”.

Autorami poszczególnych zeszytów cyklu są naukowcy ITB. Obejmuje on 4 grupy robót (nazwane częściami): część A. Roboty ziemne, konstrukcyjne i rozbiórkowe

(5 zeszytów), część B. Roboty wykończeniowe (8 z.), część C. Zabezpieczenia i izolacja (5 z.) oraz część D. Roboty instalacyjne elektryczne (5 z.).

Treść każdego zeszytu tworzą następujące rozdziały: przedmiot i zakres stosowania, normy i przepisy związane, w miarę potrzeby definicje terminów użytych w treści, wymagania dotyczące dokumentacji, warunki przystąpienia do robót, wymagania stawiane wyrobom i materiałom, warunki wykonania robót i odbiorów przejściowych, metody kontroli i badań przy odbiorze końcowym oraz wzory protokołów badań i odbioru (jeśli są wymagane przepisami). Dotychczas ukazało się 8 zeszytów; w części B: z. 1. Tynki, z. 3. Posadzki mineralne, z. 4. Powłoki malarskie zewnętrzne i wewnętrzne, z. 5. Okładziny i wykładziny ceramiczne, w części C: z. 1. Pokrycia dachowe, z. 3. Zabezpieczenia przeciwkorozyjne, w części D: z. 1. Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach mieszkalnych oraz z. 2. Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach użyteczności publicznej.

Treści zawarte w zeszytach są użyteczne dla szerokiego grona fachowców: projektantów, kierowników budów, inspektorów robót, inspektorów nadzoru, przedsiębiorców budowlanych oraz inwestorów.

**„Budynki wielkopłytowe – wymagania podstawowe”
Poradnik złożony z 12 zeszytów. Edytorzy: Lesław
Brunarski i Bohdan Lewicki. Objętość zeszytów
36-68 s., format B5.**

Przedmiotem poradnika są problemy techniczne i sposoby ich rozwiązywania przy podejmowaniu działań mających na celu dostosowanie istniejących budynków wielkopłytowych do współczesnych wymagań podstawowych, odnoszących się do: bezpieczeństwa konstrukcji (zeszyty 1 do 6), bezpieczeństwa pożarowego (z. 7), bezpieczeństwa użytkowania (z. 8), problemów

higienicznych i zdrowotnych (z. 9), problemu ochrony przed hałasem i drganiami (z. 10), oszczędności energii i izolacyjności cieplnej przegród (z. 11 i 12).

Autorami poszczególnych zeszytów są wybitni znawcy przedmiotu.

Poradnik adresowany jest do rzeczoznawców budowlanych, projektantów i wykonawców podejmujących działania naprawcze i modernizacyjne oraz właścicieli i zarządców budynków wielkopłytowych, na których ciąży obowiązek utrzymania domów w należytym stanie.

**Jerzy A. Pogorzelski, Jarosław Awksientjuk:
„Katalog mostków cieplnych. Budownictwo tradycyjne”.
Wyd. I, s. 236, rys. 583, tabl. 368, format A4,
oprawa broszurowa.**

Do wad pojawiających się nagminnie w budynkach wznoszonych w ostatnich latach według tzw. metod tradycyjnych, autorzy zaliczają mostki cieplne i zbyt szczelne okna. Równoczesne wystąpienie obu tych wad powoduje nie tylko straty ciepła, ale również doprowadza często do wykraplania się pary wodnej na wewnętrznej powierzchni mostków termicznych i do rozwoju pleśni. Katalog ułatwia unikanie takich sytuacji.

Składa się on z 2 części. W części I, wyjaśniającej, autorzy przypominają m.in. wiadomości o przepływie ciepła przez przegrody, zasady obliczania współczynnika przenikania ciepła przegród z mostkami termicznymi według PN-EN ISO 6946: 1999 oraz zamieszczają liczbowe przykłady takich obliczeń.

Część II – Katalog – zawiera: systematykę kart katalogowych oraz 175 kart prezentujących detale (elementy budynków i węzły konstrukcyjne), w których

najczęściej występują mostki cieplne w 3 rodzajach ścian zewnętrznych (jednomateriałowych, trójwarstwowych i z zewnętrzną izolacją cieplną), wykonanych z powszechnie stosowanych materiałów ściennych i izolacyjnych.

Na każdej karcie zamieszczono: przekrój węzła (pionowy lub poziomy), rozkład izoterm w węźle, wykres zależności liniowego współczynnika przenikania ciepła od grubości ściany lub izolacji oraz 2 tabele z charakterystyką materiałową i termoizolacyjną węzła.

Te informacje umożliwiają: 1) dokonanie bez obliczeń oceny czy rozwiązanie projektowanego detalu jest poprawne, niezbyt poprawne lub niepoprawne, a także w jakiej mierze stanowi ono mostek cieplny, albo 2) wykonanie obliczeń, przyjmując z katalogu wartości liniowych współczynników przenikania ciepła.

Katalog jest warsztatowym narzędziem dla projektantów, inspektorów nadzoru, a także inwestorów. Szkoda, że nie uwzględniono w nim rozpow szechnionych nadproży prefabrykowanych oraz termoizolacyjnie poprawnych rozwiązań żelbetowych balkonów wspornikowych.

**Otwarta seria nieperiodyków publikowana od
1994 r. Red. Nacz. Jadwiga Tworek: „Dokumenty
Unii Europejskiej dotyczące budownictwa”.
Broszury o objętości od 38 do 126 s., format B5.
Ukazało się 18 tomów.**

Serię zapoczątkował tom pt.: „Dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych Państw Członkowskich, dotyczących wyrobów budowlanych”.

Po nim wydano 6 dokumentów interpretacyjnych odnoszących się do sześciu wymagań podstawowych (tomy 2 do 7). Spośród kolejno wydanych tomów na szczególną uwagę – moim zdaniem – zasługują: „Europejska Organizacja do spraw Aprobata Technicznych EOTA”, „Dokumenty informacyjne Stałego Komitetu Budownictwa”, „Decyzje Komisji Europejskiej

dotyczące atestacji zgodności wyrobów budowlanych wg dyrektywy 89/106/EWG”, „Określenia stosowane w dokumentach Unii Europejskiej” oraz tomy wydane w br.: „Substancje niebezpieczne w wyrobach budowlanych”, „Stosowanie i sposób wykorzystania Eurokodów”, „Normy zharmonizowane z dyrektywą 89/106/EWG”. Wszystkie tomy serii powinny sukcesywnie wzbogacać podręczne biblioteki wykładawców na wydziałach architektury i budownictwa politechnik, członków Normalizacyjnych Komitetów Problemowych, pracowników naukowych placówek badawczych oraz wszystkich, którzy pragną systematycznie poznawać dokumenty UE, dotyczące budownictwa.

▷ opracował:

MGR INŻ. EUGENIUSZ PILISZEK

**Pełny wykaz pozycji wydawniczych oferowanych przez ITB,
wraz z ich ceną ukaże się w następnym numerze IB.**

Nowość rynkowa - Palia

Nowy grzejnik łazienkowy marki Purmo o nazwie Palia jest przeznaczony przede wszystkim do dużych łazienek. Grzejnik jest duży, ale smukły, a dzięki przestrzennemu rozmieszczeniu kolektorów sprawia wrażenie lekkiego i delikatnego. Każda rurka wygięta jest pod kątem prostym na innej wysokości. Wyszukany kształt nie ma wpływu na funkcjonalność grzejnika, bowiem na wygiętych rurkach łatwo jest powiesić wilgotne ręczniki. Zaletą modelu jest także praktyczny system zawieszni pozwalających na regulację odległości między grzejnikiem a ścianą do 12 mm. Oznacza to, że nierówna ściana nie stanowi przeszkody w montażu grzejnika. Palia jest produkowana w Austrii, polscy klienci mogą sprowadzać ten model na zamówienie, w dowolnym kolorze z palety

RAL, nawet połączony lub w kolorze chromu. Palia ma podwójne zabezpieczenie antykorozyjne - jest malowana metodą anafrezy i napyłania elektrostatycznego. Do łączenia elementów grzejnika producent stosuje specjalny spaw bez użycia lutu, a końcówki kolektorów są zagniatane, powłoka jest trwała i idealnie gładka. Do Palii można podłączyć grzałkę elektryczną, wówczas także poza sezonem grzewczym można ją wykorzystać do suszenia wilgotnych rzeczy. Producent oferuje dla modelu Palia 10-letnią gwarancję na szczelność i 6-letnią gwarancję na wykończenie powierzchni. Grzejnik Palia ma deklarację zgodności z polską normą i atesty higieniczne.

Grzejnik jest dostępny w dwóch szerokościach - 57 cm i 63 cm i czterech wysokościach: 1,2 m, 1,5 m, 1,6 m i 1,8 m.

Ceny netto:

Palia o wymiarach: szerokość - 57 cm; wysokość - 1,2 cm - 1926 zł

Palia o wymiarach: szerokość - 63 cm; wysokość - 1,8 cm - 2865 zł

Dane techniczne:

Maksymalna temperatura - 110 °C

Maksymalne ciśnienie robocze - 10 bar

Moc najmniejszego modelu

(szerokość - 57 cm; wysokość - 1,2 cm)

przy parametrach 75/65/20 °C - wynosi 486 W

Moc największego modelu

(szerokość - 63 cm; wysokość - 1,8 cm)

przy parametrach 75/65/20 °C - wynosi 735 W

Gorąco w sieci

Nowoczesna międzynarodowa witryna internetowa popularnej marki grzejników - Purmo ma część polską, zaprojektowaną nie tylko z myślą o indywidualnych klientach firmy Rettig Heating, ale zawiera podstrony skierowane do projektantów i instalatorów korzystających z oferty koncernu. Ciekawym rozwiązaniem jest Wirtualny Dom Purmo. Za pomocą myszki poruszamy się po piętrowym domku. Po kliknięciu na konkretne pomieszczenie otrzymujemy zestawienie możliwych do zamontowania grzejników oraz informacje o wodnym ogrzewaniu podłogowym. Zestawienie zawiera dane i zdjęcia wszystkich modeli grzejników, a po kliknięciu na „Dobór

kolorów” można wybrać kolor ściany i grzejnika oraz przetestować, jak pasują do siebie różne zestawienia kolorystyczne. Klienci znajdą także na stronie szczegółowe dane techniczne grzejników i ich schematy. Na indywidualne pytania użytkowników odpowiada ją specjaliści.

Gdy klient dokona wyboru, znajdzie na stronie, gdzie najbliżej swego miejsca zamieszkania może je kupić i kontakt do polecanych przez producenta autoryzowanych instalatorów.

Na www.purmo.com dostępne są ponadto bezpłatne programy komputerowe do projektowania instalacji grzewczych: Purmo OZC

(program do określania zapotrzebowania na moc cieplną), Purmo CO (program do projektowania instalacji centralnego ogrzewania), Purmo H2O (program wspomagający projektowanie zimnej i ciepłej wody) oraz program Purmo SDG (program do szybkiego doboru grzejników).

Wasser Stopp na przecieki

Przeciekający dach, nieszczelny taras, szpary, przez które przecieka woda podczas ulewnego deszczu? W ciągu kilku minut możemy uratować mieszkanie przed zalaniem...

Największą trudnością przy usuwaniu przecieku w dachu jest niemożność natychmiastowej reakcji. Z rozpoczęciem prac trzeba poczekać na poprawę warunków atmosferycznych. Większość mas uszczelniających wymaga bowiem, aby podłoże było suche, a temperatura otoczenia wynosiła przynajmniej +5°C. Co jednak zrobić, kiedy w środku zimy topniejący śnieg ścieka nam po ścianach, albo ulewny deszcz zalewa mieszkanie?

Rozwiązaniem jest zastosowanie specjalistycznego preparatu Wasser Stopp firmy Soudal. Produkt został zaprojektowany tak, aby w każdych warunkach atmosferycznych można było dokonać niezbędnych napraw. Jest to gotowa do natychmiastowego użycia jednoskładnikowa masa dekaraska, która po utwardzeniu tworzy wodoszczelną powłokę. Masa została wzmocniona cienkim rozproszonym włóknem syntetycznym, które przez wiele lat zapobiega spękanom uszczelnienia pod wpływem ruchomości podłoża lub zmian temperatury. Po utwardzeniu powłoka pozostaje elastyczna. Jest odporna na promieniowanie UV i gwałtowne zmiany temperatury. Największą zaletą preparatu jest możliwość stosowania go na mokrych powierzchniach, podczas ulewnego desz-

czu i mrozu do -15°C, a nawet pod wodą. Wasser Stopp przylega do wszelkich podłoży i materiałów dekaraskich oraz budowlanych bez ich wcześniejszego przygotowania: papy, łupka naturalnego, eternitu, blachy ocynkowanej, szkła, PCV, betonu, kamienia, drewna itd., bez konieczności przygotowania podłoża. Do nakładania impregnatu na płaskie powierzchnie wystarczy pędzel lub wałek, a do uszczelniania miejsc znajdujących się pod wodą i trudnodostępnych – zwykła szpachelka. Wystarczy oczyścić naprawiane miejsce z luźnych cząstek (kawałków podartej papy, łuszczących się płatków farby) i nałożyć preparat na szczelinę.

Ostrołęka najlepsza w Europie!

Fabryka YTONga w Ostrołęce została laureatem I nagrody w Europejskim Konkursie Jakości za rok 2003.

Zadaniem konkursu organizowanego przez Xellę jest promowanie i nagradzanie szeroko rozumianej jakości w zakładach produkujących bloczki Ytong. Przy ocenie fabryk pod uwagę brane są rozmaite kryteria: zgodność wyprodukowanych bloczków z założonymi parametrami technicznymi, precyzja ich wykonania, dbałość zakładu o ekologię.

Stephan Seyfahrt – Dyrektor ds. Sprzedaży i Marketingu Xella Baustoffe na Europę Centralno-Wschodnią uznał, że najwyższa jakość produkcji to polska specjalność. Świadczy o tym pięć kolejnych pierwszych miejsc w Europejskim Konkursie Jakości w latach 1999 – 2003. Nie byłoby to możliwe bez profesjonalnej, zaangażowanej i doświadczonej załogi, ścisłego nadzoru nad poszczególnymi etapami procesu produkcji i stale doskonalonych procedur kontroli jakości. By precyzyjnie kontrolować proces produkcji Xella wdrożyła System Zarządzania Jakością w produkcji i sprzedaży materiałów budowlanych z betonu komórkowego. System ten spełnia wymagania normy DIN EN ISO 9001: 2000.

Od 1995 roku Xella sprzedała w Polsce ponad cztery miliony metrów sześciennych bloczków z betonu komórkowego. Z ilości tej można zbudować domy dla czterdziestotysięcznego miasta.

Dyrektor Zakładu Produkcyjnego w Ostrołęce – Kazimierz Głowała z wymarzonym pucharem

Soudal KARTA TECHNICZNA PRODUKTU

WASSER STOPP
Wodoszczelniający preparat do impregnacji dachów

- Gotowy do natychmiastowego użycia
- Tworzy elastyczną i trwałą wodoszczelną powłokę wodoszczelną
- Przyłącza do wszelkich podłoży i materiałów dekaraskich: papy, betonu, kamienia, łupka naturalnego, eternitu, blachy ocynkowanej, szkła, PCV
- Odporny na promieniowanie UV i gwałtowne zmiany temperatury
- Idealna alternatywa w trudnych warunkach atmosferycznych, również podczas ulewnego deszczu

ZASTOSOWANIE
Nieszczelności, szpary, szpary, połączenia dachowe, rynny, tarasy, itp.

DANE TECHNICZNE

Podłoża	Impregnaty akrylowe na bazie rozpuszczalnika i bez rozpuszczalnika
Utworzenie	wysychanie fizyczne
Kolor	czarny
Ciepota właściwa	1,1 g/cm ³
Zagęszczenie	ok. 2 kg/m ² zależnie od objętości powierzchni
Oporność mechaniczna	-20°C + 80°C
Opakowanie	puszki 0,75 kg, 4 kg

PRZECIHOBYWANIE
24 minuty w zblizonym i suchym miejscu, w temperaturze od + 5 °C do + 25 °C

NORMY I CERTYFIKACJA
Produkt wypracowany jest przez firmę Soudal NV w Eindhoven w Belgii, zgodnie z wymaganiami jakościowymi normy EN 10918. Powinno nastąpić doposażenie do obiektu. Awar: P011 90.01700 08 98

SPOSÓB UŻYCIA

- Dokładnie oczyścić powierzchnię powierzchni
- Dodać dokładnie wysypaną zawieszoną dekaraską
- Wasser Stopp nakładać pędzlem, wałkiem lub szpachelką (przy naprawach miejsc znajdujących się pod wodą)
- W przypadku znacznego uszkodzenia pokryć drugą warstwę po upływie 8 dni

ZALECENIA BHP
Przy użyciu WASSER STOPP należy przestrzegać wszystkich zasad bezpiecznej pracy.
Uwaga: Nie stosować produktu w pobliżu otwartego ognia, paleniska i paleniska. W przypadku nieumyślnego dostania produktu na skórę należy natychmiast przemyć skórę wodą. W przypadku dostania produktu do oczu należy przemyć oczy wodą.

INTERsoft

od inżynierów dla inżynierów

promocja 50/50

Nie tylko samochody!
Oprogramowanie
dla inżyniera
również!

Tylko teraz możecie
Państwo zapłacić
50% ceny programów,
a drugą połowę do
01.10.2005 bez odsetek.

Promocja 50/50 dotyczy całej
oferty firmy INTERsoft.

Minimalna wartość zakupu
1000 zł netto wg cen katalogowych.

BEZ ODSETEK!

BEZ UMOWY KREDYTOWEJ!

PROMOCJA
dla Członków Izby
Inżynierów Budownictwa

NetMan za 85 zł
ewidencjonuje,
scala, archiwizuje

- dostęp do dowolnego projektu w dowolnym czasie,
- rysunki, obliczenia, dane projektu w jednym miejscu,
- nigdy więcej problemów z odszukaniem starego projektu.

tel. 042 689 11 11

EXTRA

Przegląd dostępnego na rynku oprogramowania dla budownictwa

NetMan

Twój niezastąpiony asystent projektów budowlanych

- scalona i kompleksowa ewidencja projektów, zleceń inwestorów i projektantów,
- bezpośrednia obsługa, uporządkowanie i archiwizacja dokumentacji budowlanej,
- gotowe szablony, formularze, dokumenty projektu,
- elektroniczna wymiana rysunków i dokumentów projektu przez internet,
- możliwość dołączania zdjęć, skanów, obrazów i tekstów,
- szybki i bezpośredni dostęp do dowolnego dokumentu projektu,

Cena: 360,00 zł netto

R3D3-Rama 3D

Program wykonuje obliczenia statyczne przestrzennych układów prętowych o stałym przekroju pręta na długości. Obliczenia i prezentacja wyników odbywają się w czasie rzeczywistym. Wyniki prezentowane są na ekranie w postaci graficznej oraz numerycznej. Widok układu można płynnie powiększać i obracać - można obejrzeć go z dowolnego położenia. Program wykonuje animację deformacji układu i umożliwia jej zapisanie w postaci pliku .avi. Aby obejrzeć wyniki dla konkretnego pręta wystarczy na niego kliknąć myszką. Do znalezienia wartości sił lub przemieszczeń w określonym punkcie służy wygodny suwak, jednak dokładne położenie punktu można wprowadzić również bezpośrednio z klawiatury.

Cena: 1149,00 zł netto

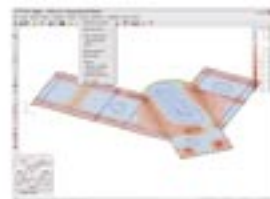
Konstruktor

Program obecny na rynku od 2000 roku, Systematycznie modyfikowany oraz poszerzany o coraz to nowe moduły stał się najczęściej wykorzystywanym programem komputerowym przez polskich konstruktorów budowlanych. Program konstruktor 4.0 tworzą moduły: Rama 2D, Obciążenia, Belka żelbetowa + DXF, Słup żelbetowy + DXF, Schody płytowe + DXF, Ściana oporowa + DXF, Fundamenty bezpośrednie + DXF, Belka stalowa, Słup stalowy, Płatów stalowa, Blachownica stalowa, Połączenia doczołowe + DXF, Przenikanie ciepła, Zapotrzebowanie ciepła i termomodernizacja budynku, Wiązary drewniane, Osadanie grupy fundamentów, Stateczność skarp i zboczy.

Cena (wybrane moduły):
Obciążenia 89,00 zł netto, Belka żelbetowa 510,00 zł netto, Słup stalowy 570,00 zł netto

PlaTo

Kompleksowy program służący do analizy statycznej i wymiarowania żelbetowych układów płytowych (stropowych i fundamentowych). PlaTo umożliwia wprowadzenie dowolnej geometrii płyt. Program wymiaruje wg PN-B-03264:2002. Wymiarowanie odbywa się zarówno dla płyt jak i dla podciągów, przy wymiarowaniu których można uwzględnić szerokość współpracującą płyty. Sprawdzana jest również nośność płyty na przebicie. Użytkownik ma również możliwość indywidualnego zadania zbrojenia, zarówno na zginięcie, ścinanie jak i przebicie.

Cena: 1180,00 zł netto

INTERsoft-IntelliCAD

Funkcjonalny, wielodokumentowy program graficzny wspomagający projektowanie 2D i 3D. Ze względu na swą filozofię działania oraz ten sam format zapisu danych (dwg), do złudzenia przypomina program AutoCAD. Jednak podstawową różnicą pomiędzy tymi programami jest polityka cenowa. IntelliCAD udowadnia, iż program o najwyższej jakości i funkcjonalności może być dostępny za cenę odpowiadającą możliwościom każdego projektanta. Program jest dostępny w czterech odmianach, umożliwiając, zgodnie z zasadami INTERsoft, dopasowanie do własnych potrzeb.

Cena: od 694,00 zł netto

DUO CAD

DUO CAD to proste i intuicyjne narzędzie do sporządzania płaskich rysunków w formacie .dwg. DUO CAD oparty został na platformie IntelliCADA, stanowiąc jego kolejną odmianę. Zastosowane opcje ułatwiają wprowadzenie danych, czynią go programem łatwym w obsłudze, natomiast predefiniowane biblioteki symboli architektonicznych sprawiają, iż DUO CAD stanowi kompleksowe narzędzie do sporządzania dokumentacji architektonicznej 2D.

Cena: 470,00 zł netto

ArCon - Wizualna Architektura

ArCon to nowoczesny program CAD nie mający w zasadzie odpowiednika na polskim rynku. Dwuwymiarowe plany, rzuty, elewacje i przekroje mogą być automatycznie przedstawione jako trójwymiarowe bryły budynków z zaaranżowanymi wnętrzami i otoczeniem zewnętrznym. Dzięki temu ArCon otwiera zupełnie nowe możliwości dialogu między architektami i inwestorami, bowiem obraz przemawia pełniej aniżeli słowa czy plany budowlane, a lepsza komunikacja między stronami procesu budowlanego pozwala na uniknięcie nieporozumień i oszczędza czas.

Cena: 1280,00 zł netto

Toruński CENBUD zdobył Złote Liczydło

W rankingu Biur Kosztorysowania – ogłoszonym przez „SEKOCENBUD” w Warszawie pierwsze miejsce zajął ZAKŁAD OBSŁUGI PROCESÓW INWESTYCYJNYCH „C E N B U D” TORUŃ.

Wyróżnienie to nie przyszło łatwo. Pracowaliśmy na taką nagrodę przez 15 lat. Cieszymy się z tego sukcesu, bo jest nagrodą za nasz wieloletni trud, w prowadzeniu działalności inwestycyjnej – a jednocześnie dopinuje do jeszcze bardziej odpowiedzialnej pracy naszego zespołu na przyszłość. Należy w tym miejscu podkreślić, iż problematyka procesów inwestycyjnych, wbrew powszechnej opinii wśród inwestorów, którzy próbują taką działalność prowadzić we własnym zakresie – nie jest zagadnieniem łatwym. Działalność ta wymaga dużego profesjonalizmu oraz pogłębionej znajomości problematyki zamówień publicznych, znajomości oceny dokumentacji technicznej, przygotowanej do realizacji, zagadnień związanych z ustalaniem wyceny robót budowlanych, prawa budowlanego, prawa cywilnego, nauk ekonomicznych i księgowości. Dlatego poważnym problemem jest kompletowanie zespołu pracowników, zdolnych do ogarnięcia wymienionych zagadnień – aby móc poprowadzić bezbłędnie i kompleksowo złożony proces budowlany. Próbowaliśmy zatrudniać i zachęcać do nauki tego zawodu młodych ludzi z wykształceniem technicznym, ale szybko rezygnowali.

Długotrwała i solidna praca naszego Zespołu pozwoliła na wypracowanie dobrej „marki” nie tylko na rynku toruńskim, ale także na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. CENBUD otrzymuje zlecenia pełnej obsługi inwestorskiej poprzez pełnienie tzw. funkcji inwestora zastępczego, prowadzenie poszerzonego nadzoru inwestorskiego, weryfikacji rozliczeń inwestycyjnych, przygotowywania kosztorysów inwestorskich, a w przypadku zleceń od wykonawców robót – opracowywanie kosztorysów powykonawczych.

W okresie naszej działalności poprowadziliśmy szereg dużych inwestycji budowlanych na rzecz byłego Kuratorium Oświaty w Toruniu, takich jak Gimnazjum Akademickie, a dla UMK w Toruniu - Internatu - dla jedynej tego typu szkoły w Polsce, szkół ogólnokształcących o profilu technicznym z zakresu rolnictwa tzw. Zespół Szkół Rolniczych w Brodnicy, szkół podstawowych w Górnicy i Toruniu, Specjalistycznego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, niecki krytych basenów kąpielowych o długości 25 m dla Zespołu Szkół, sal gimnastycznych (np. Gołubiu Dobrzyń) uznanej za jedną z najładniejszych sal w byłym woj. toruńskim.

Zajmowaliśmy się również przygotowaniem procesów inwestycyjnych dla zespołu obiektów o bardziej skomplikowanym profilu, jakim był np. Stadion Sportowy w Toruniu dla 8 tys. widzów.

Potwierdzeniem wysokiej jakości naszych usług są referencje, w których inwestorzy rekomendują Zakład Obsługi Procesów Inwestycyjnych „CENBUD”, jako profesjonalną firmę z bogatym doświadczeniem zawodowym także w programowaniu zamierzeń inwestycyjnych. „udzielamy Firmie „CENBUD” rekomendacji jako dobremu i rzetelnemu Wykonawcy” (...); „(...) w trakcie realizacji inwestycji wykazała się dużym zaangażowaniem, fachowością i sprawnością organizacyjną – prowadząc swoją działalność zgodnie z najnowocześniejszymi kanonami wiedzy technicznej” (...).

W nowych warunkach rynkowych stanęliśmy wobec nowych wyzwań i nowych – zagranicznych inwestorów. Ich wymagania różnią się znacznie od wymogów inwestorów krajowych i przeprowadzają dokładne badania firmy, której chcą zlecić działania inwestycyjne pod kątem okresu działalności, kadry, jaką dysponuje przyszły inwestor zastępczy, przynależności do okręgowych izb inżynierów budownictwa i ubezpieczenia. Naszej firmie udało się pozyskać przychylność i zaufanie zagranicznych inwestorów. To cieszy i zobowiązuje.

Należy także podkreślić, iż niezbędna dla prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstw realizujących procesy inwestycyjne jest wiedza z zakresu zamówień publicznych i umiejętność właściwego przygotowania do przetargów publicznych. Ta dziedzina także wymaga pracy, uporu oraz ciągłego pogłębiania wiedzy i nie stawania się zarozumiałym...

Czesław Krzyżkowski
współwłaściciel ZOPI „CENBUD” TORUŃ

e-bistyp

NAJWIĘKSZY VORTAL CENOWY

Ponad 100.000 cen obiektów, robót,
materiałów, maszyn i urządzeń

www.e-bistyp.pl

Vortal
Oprogramowanie
dla Budownictwa

KUPON RABATOWY DLA CZYTELNIKÓW
INŻYNIERA BUDOWNICTWA TYLKO DO 31.12.2004

30% TANIEJ

Telefon kont. _____

E-mail: _____

ABONAMENT 2005

Miesiąc 25,62 zł

Pół roku 128,10 zł

Kwartał 72,59 zł

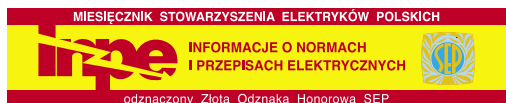
Rok 239,12 zł

Wszystkie ceny zawierają podatek VAT.

www.programy.waw.pl

Czasopisma specjalistyczne

Polecamy najciekawsze propozycje tytułów branżowych

Wydawca: SEP - COSiW w Warszawie
Zakład Wydawniczy „INPE” w Bełchatowie
ZW INPE i redakcja: ul. Kalinowa 5, 97-400 Bełchatów
tel. (centr.) (0-44) 635 02 00, red. nac. 635 02 01
sekretariat: 632 67 91, tel./faks 632 32 61
e-mail: redinpe@ld.onet.pl, www.sep.com.pl
Konto bankowe: PKO BP SA O/Bełchatów
86 1020 3958 0000 9402 0014 6969

„INPE” jest jedynym ogólnopolskim czasopismem, które zapewnia systematyczną informację o aktualnych zasadach wiedzy technicznej, normach i przepisach w zakresie szeroko rozumianej elektryki.

„INPE” jest niezbędnym czasopismem dla inżynierów i techników, zainteresowanych ustawicznym doskonaleniem kwalifikacji, a zwłaszcza pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie i zajmujących się eksploatacją sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych.

Z numerem 58 (lipiec 2004 r.) ukazał się pierwszy zeszyt „Podręcznika INPE dla elektryków” pt. „Instalacje elektryczne. Wiadomości ogólne”. Zeszyt jest bezpłatnym dodatkiem do miesięcznika „INPE”. Kolejne monotematyczne zeszyty tego podręcznika będą ukazywały się w cyklu dwumiesięcznym.

Czytelnicy zajmujący się projektowaniem, wykonawstwem i eksploatacją sieci, instalacji i urządzeń

elektrycznych znajdują w tych zeszytach potrzebne im dane i wskazówki zebrane z obowiązujących przepisów, aktualnych zasad wiedzy technicznej i Polskich Norm. Podręcznik jest adresowany do osób pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, osób zatrudnionych na stanowisku dozoru i eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych, osób i firm prowadzących usługi w zakresie elektryki oraz inwestorów i użytkowników obiektów budowlanych.

W numerach 59-60 i 61 ukazały się m.in. artykuły: „Zabezpieczenie silników zasilanych z pośrednich przemienników częstotliwości” - E. Musiał, „Instalacje uziemiające” - W. Jabłoński, „Nowe trendy w diagnostyce izolacji transformatorów energetycznych” - F. Mosiński i inni, „Normalizacja polska przed i po 2002 r.” - W. Kibler, „Bezpieczny szpital” - K. Sałasiński. Jak zwykle **zamieszczono w nich także informacje:**

- ▶ o zmianach w zbiorze Polskich Norm (wykazy norm opublikowanych i wycofanych oraz norm europejskich uznanych za Polskie Normy)
- ▶ o nowych i wycofanych aktach prawnych z dziedziny elektryki i budownictwa
- ▶ ze słownictwa elektrycznego
- ▶ opinie, poglądy i polemiki oraz
- ▶ z życia SEP i PIIB.

Zeszyt 2 „Podręcznika INPE dla elektryków”, będący bezpłatnym dodatkiem do nr. 61 „INPE”, został poświęcony przemysłowym instalacjom elektrycznym.

Redakcja: ul. Świętokrzyska 14a, pok. 201
00-050 Warszawa
tel./faks (0-22) 826-67-00, 828-27-20
e-mail: biuro@przegladbudowlany.pl
www.przegladbudowlany.pl

Co roku późną jesienią i na początku zimy powraca problem prowadzenia robót betonowych w warunkach obniżonych temperatur. Pierwszą reakcją na ochłodzenia - zwłaszcza te gwałtowne - jest sięganie po doraźny i szybki sposób ochrony, czyli użycie domieszek przeciwmrozowych. Są one wtedy przeważnie przypadkowo dobierane, niesprawdzone w działaniu z konkretnym zestawem materiałowym. O skuteczności domieszek w ochronie betonu dojrzewającego w warunkach zimowych piszemy w listopadowym wydaniu „Przeglądu Budowlanego” w dziale Nauka dla budownictwa. W artykule podajemy wyniki badań skuteczności w zakresie ochrony przeciwmrozowej dla różnych

rodzajów domieszek. Równie ciekawe są informacje o metodach ochrony betonu przed substancjami agresywnymi. W listopadowym numerze doradzamy, w jaki sposób zabezpieczyć zbiorniki żelbetowe narażone na liczne odmiany agresji chemicznej i korozji. Piszemy o sposobach zabezpieczeń i doborach systemów ochronnych.

W dziale Rynek budowlany polecamy wywiad z dr. Wolfgangiem Feistem, dyrektorem Instytutu Domów Pasywnych w Darmstadt. Wolfgang Feist odpowie na pytanie: czy możliwe jest budowanie domów z izolacją grubości 500 mm, bez mostków cieplnych z kontrolowanym obiegiem wentylacji i około 90 procentowym odzyskiem ciepła? Czyli, w jaki sposób i w jakim celu buduje się na świecie domy pasywne.

W tym numerze znajdziecie Państwo również wiele informacji o tym jak wygląda sporządzanie kosztorysu inwestorskiego, planowanie kosztów prac projektowych oraz kosztów robót budowlanych w świetle prawa europejskiego.

Zapraszamy do lektury!

Inżynieria
i Budownictwo

Przegląd Budowlany

Gaz, Woda i
Technika
Sanitarna

Ciepłownictwo,
Ogrzewnictwo,
Wentylacja

Gospodarka Wodna

Wiadomości
Melioracyjne
i Łąkarskie

INPE

Spektrum
– magazyn
informacyjny SEP

Drogownictwo

Wiadomości naftowe
i gazownicze

Inżynieria Morska
i Geotechnika

Materiały Budowlane

Wiadomości IPB

GAZ, WODA i TECHNIKA SANITARNA

Redakcja: ul. Czackiego 3/5, pok. 404
00-043 Warszawa, skr. poczt. 1004
tel./faks (0-22) 827-02-49, 336-14-07
www.sigma-not.pl
e-mail: gwits@poczta.onet.pl

Oddając do rąk Państwa numer 9/04 czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna”, pragniemy zwrócić uwagę na dwa artykuły z zakresu gazownictwa. Jeden z nich dotyczy emisji metanu z sieci rozdzielczej gazu ziemnego, a drugi metody ultradźwiękowego pomiaru prędkości fazy gazowej w przepływach dwufazowych ciecz – gaz.

Kolejny artykuł poświęcony jest zagadnieniu usprawnienia funkcjonowania i eksploatacji systemów kanalizacji grawitacyjnej przy wykorzystaniu dodatkowego jej uzbrojenia. W artykule poświęconym wodom deszczowym Autorzy zwracają uwagę na możliwości i warunki wykorzystania tych wód w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicz-

nej, podając jednocześnie zasady określania objętości zbiorników do gromadzenia wód deszczowych. Autorki kolejnego artykułu prezentują zagadnienie określenia zdolności sorpcyjnych diatomitów i klinoptylolitów do usuwania związków ropopochodnych, bazujące na przeprowadzonych badaniach. Interesujący Czytelników okaże się zapewne artykuł poświęcony wykorzystaniu modyfikowanych zeolitów naturalnych w uzdatnianiu wód powierzchniowych o podwyższonej barwie i mętności.

Dyskusyjna jest treść kolejnego artykułu, w którym Autorzy prezentują zagadnienie usuwania związków organicznych i biogenych w minioczyszczalniach ścieków z osadem czynnym. Dyskusyjny charakter polega na tym, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie jest konieczne usuwanie związków biogenych w tych oczyszczalniach ścieków pod warunkiem, że ścieki nie są odprowadzane do jezior bądź ich dopływów.

Ostatni z prezentowanych artykułów poświęcony jest osadom ściekowym, a konkretnie osadowi nadmiernemu w kontekście kondycjonowania tegoż osadu przy użyciu ultradźwięków przed ich stabilizacją beztlenową.

Redakcja: ul. Świętokrzyska 14a, pok. 409, 00-950 Warszawa
skr. poczt. 1004, tel./faks (0-22) 826-20-27, 827-52-55
tel. (0-22) 828-23-91
e-mail: materiałybudowlane@neostrada.pl
www.materiałybudowlane.info.pl

Miesięcznik „Materiały Budowlane” – technologie – rynek – wykonawstwo to źródło wiedzy o nowoczesnych wyrobach i technologiach budowlanych, ciekawych realizacjach, normalizacji i certyfikacji, nowych uwarunkowaniach związanych z przystąpieniem Polski do UE, aktualnych przepisach prawnych i ekonomicznych z dziedziny budownictwa, rynku budowlanego. W każdym wydaniu znajdują Państwo wiele interesujących artykułów, na wysokim poziomie merytorycznym, autorstwa znanych w kraju autorytetów z różnych dziedzin budownictwa.

Tematem wrześniowego wydania (nr 9/2004) „Materiałów Budowlanych” są posadzki i podłogi. Ukazały się w nim m.in. artykuły:

- ▶ „Architektura podłogi”, czyli podłoga jako element współczesnej architektury i urbanistyki – prof. dr hab. arch. Konrad Kucza-Kuczyński;
- ▶ „Wymagania dotyczące podłóg” – dr inż. Kajetan Marcinkowski, dr inż. Błażej Zgoła;
- ▶ „Lotniskowe nawierzchnie betonowe” – prof. ITWL dr hab. inż. Piotr Nita;

- ▶ „Betonowe bezdylatacyjne posadzki sprężone” – mgr inż. Dariusz Masłowski;
- ▶ „Wybrane przyczyny materiałowe uszkodzeń posadzek betonowych” – prof. dr hab. inż. Lech Czarniecki, prof. PK dr hab. inż. Janusz Mierzwa;
- ▶ „Techniczna ocena wykonania posadzek mineralnych i żywicznych” – prof. dr hab. inż. Zbigniew Ściślewski, dr inż. Marian Suchan, dr inż. Anna Sokalska;
- ▶ „Nawierzchnie sportowe w obiektach zamkniętych” – mgr inż. Wiesław Borkowicz;
- ▶ „Emisja chemiczna z posadzek żywicznych” – doc. dr inż. Adam Niesłochowski;
- ▶ „Koszty posadzek przemysłowych” – inż. Henryk Rusiński.

We wrześniowym wydaniu miesięcznika „Materiały Budowlane” – technologie – rynek – wykonawstwo zachęcamy również do lektury kolejnego odcinka Podręcznika Fizyki Budowli, w którym kontynuowane jest omawianie podstaw przenoszenia ciepła. W dziale „Praktyka budowlana” ukazał się bardzo interesujący artykuł o metodyce rozstrzygania sporów w budownictwie. W dziale „Dachy” polecamy publikację dotyczącą średniego zużycia membran dachowych, w dziale „Drogi, mosty” – przebudowy zabytkowego mostu betonowego w Gryficach, a w „Budownictwie wodnym” – artykuł o określaniu nośności podłoża skalnego. Informacje dotyczące produkcji wyrobów oraz usług budowlanych znajdują Państwo w „Rynku budowlanym”.

Członków Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, którzy nie są dotychczas stałymi Czytelnikami miesięcznika „Materiały Budowlane”, zachęcamy do prenumeraty. Zainteresowanych prosimy o kontakt z redakcją. Dla członków PIIB mamy specjalną ofertę.

▼
Czasopismo
Polskiego Związku
Inżynierów
i Techników
Sanitarnych

▼
Czasopismo
Stowarzyszenia
Inżynierów
i Techników
Przemysłu
Materiałów
Budowlanych

INŻYNIERIA BUDOWNICTWA

Wydawca: Fundacja PZITB Inżynieria i Budownictwo
00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14
Redakcja: al. Armii Ludowej 16, pok. 128
00-637 Warszawa, tel./faks (0-22) 629-69-86
e-mail: pzitbinzynieria@pro.onet.pl

Redakcja „Inżynieria i Budownictwo” przedstawia Czytelnikom „Inżynieria Budownictwa” informacje o dwóch kolejnych zeszytach czasopisma.

W zeszycie 10/2004 zostały zamieszczone artykuły dotyczące: technologii „podchwycenia” fundamentów budynków hoteli Polonia i Metropol w Warszawie oraz zabezpieczenia wykopu głębokiego obudową wykonaną metodą iniekcji strumieniowej (jet grouting); badań modelowych odształceń pionowej ściany oporowej z gruntu zbrojonego; wymagań technicznych fib w odniesieniu do cięgien mostów podwieszonych; analizy zniszczeń i naprawy izolacji bitumicznej na estakadzie; zasad umieszczania dylatacji mostowych; naprawy krótkich wsporników w szkieletowej konstrukcji żelbetowej; wzmocnienia zdeformowanej powłoki walcowej zbiornika stalowego; problemów wpływu siły poprzecznej na zbrojenie podłużne belek żelbetowych; najwyższego (508 m wraz z 60-metrową anteną) w świecie budynku (w Taipei, Tajwan) oraz przykryć trybun stadionów sportowych w Niemczech.

Zeszyt 11/2004 poświęcono aktualnym problemom teoretycznym, badawczym i projektowym kon-

strukcji metalowych, w tym konstrukcji zespolonych stalowo-betonowych. Zamieszczono między innymi artykuły dotyczące: spawania i układania na dnie Morza Bałtyckiego rurociągu z platformy Baltic Beta do Władysławowa; projektowania kominów stalowych oraz stropów stalowo-betonowych; obliczania połączeń kołnierзовych w cylindrycznych powłokach stalowych; obliczania odciągów masztów obciążonych wiatrem; analizy wybożenia prętów kratownic; badań połączeń elementów stalowych na stalowe nity jednostronne; nośności łączników do zespolonych stropów stalowo-betonowych; modelowania imperfekcji stalowych węzłów podatnych. Zamieszczono też artykuł na temat 100 lat nauczania politechnicznego w Gdańsku. Treść obydwu zeszytów uzupełniają informacje o konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, osiągnięciach techniki w świecie, recenzje książek i inne.

Zapraszamy do prenumerowania „Inżynierii i Budownictwa”. Każdy członek Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa może prenumerować 1 egzemplarz czasopisma po cenie ulgowej (7,50 zł za egzemplarz), tj. 90,00 zł rocznie (45,00 zł za pół roku). Należność za prenumeratę prosimy wpłacać na konto: Fundacja PZITB Inżynieria i Budownictwo, 00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14, Bank Millennium Warszawa, nr 23 1160 2202 0000 0000 5515 9052. Prosimy podać numer rejestracyjny w Okręgowej Izbie Inżynierów Budownictwa. Zapraszamy. Oczekujemy też ewentualnego nadsyłania uwag dotyczących treści artykułów, a także programu tematycznego czasopisma.

INŻYNIERIA MORSKA; ≡ GEOTECHNIKA

Wydawca: IMOGEOR Sp. z o. o.
(współdział. Politechnika Gdańska, SFN-T NOT w Gdańsku)
Częstotliwość: 2-miesięcznik
tel./faks 347 19 95
e-mail: mechmig@pg.gda.pl.
ul. Narutowicza 11/12, 80-952 Gdańsk
Zasięg: ogólnopolski i ogólnosiwiatowy
Język art.: polski, streszcz. – angielski

Krąg czytelników: pracownicy naukowcy wyższych uczelni i instytutów naukowych, kadra inżyniersko-techniczna budownictwa, inżynierii morskiej i środowiska, studenci politechnik, uniwersytetów, akademii morskich i rolniczych.

Tematyka: zagadnienia ochrony środowiska, inżynierii brzegowej i pełnomorskiej (ochrona brzegów, eksploatacja szelfu bałtyckiego, falowanie przybrzeżne i pełnomorskie), zagadnienia techniczne związane z posadowieniem obiektów portowych, stoczniowych, pełnomorskich (posadowienie platform wiertniczych i wydobywczych), zagadnienia pogłębiarstwa, geotechnika budowlana (silikatyzacja, optymalizacja posadowień, próbne

obciążenia, badanie podłoża), fundamentowanie (mikrofale, gwoździe, kotwy, zastrzyki), geodezja i ochrona środowiska, geologia inżynierska, prace wiertniczo-geologiczne (wiercenia studzienek, iniekcje), budownictwo ziemne, hydrotechniczne, drogowe, wzmocnienia gruntów słabych, badanie podłoża, pale Franki, pale prefabrykowane, inżynieria wodna, hydrogeologia, budownictwo hydrotechniczne, rurociągi itp., zagadnienia konstrukcji budowli morskich i portowych (falochrony, nabrzeża, place składowe, dalby), zagadnienia techniki portów (wyposażenie nabrzeży kontenerowych, dźwigi), rozwiązania komunikacyjne w portach, elementy zasilania w energię, paliwa, wodę itp., zagadnienia wykonawstwa budowli morskich (metody stosowane w kraju i za granicą), nowe technologie prac morskich na terenie portu, stoczni, brzegu morskiego lub na pełnym morzu, informacje z życia stowarzyszeniowego (sprawozdania z konferencji naukowych i in.), recenzje książek fachowych polskich i zagranicznych.

Współpraca z wydawnictwami zagranicznymi: Springer Verlag, Elsevier Science Publisher, Trans-Tech Publications, Balkema i in. porty w Amsterdamie i Nowym Orleanie.

Dostępne: tylko w prenumeracie.

▼
 Czasopismo
 Polskiego Związku
 Inżynierów
 i Techników
 Budownictwa
 wydawane od 66 lat

▼
 Czasopismo
 Komitetu
 Naukowo-
 -Technicznego
 ds. Gospodarki
 Morskiej
 NOT w Gdańsku